

REGISTRIKOOD 10171636
RIIA 35, TARTU 50410
TEL 730 0310
kobras@kobras.ee

TÖÖ NR 2021-121

Asukoht (L-Est'97) X 6476250
Y 670700

**LUUNJA VALLA ÜLDPLANEERINGU
KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE
HINDAMISE VÄLJATÖÖTAMISE KAVATSUS**

Planeeringuala: *TARTU MAAKOND, LUUNJA VALD*

Tellija: *LUUNJA VALLAVALITSUS*

Töö täitja: *KOBRAS AS*

Juhataja: *URMAS URI*

Juhtekspertid: *URMAS URI, TEELE NIGOLA*

KSH juhteksperti abi: *NOEELA KULM*

Üldplaneeringu projektijuht: *TEELE NIGOLA*

Keskkonnaekspert: *MARITE BLANKIN*

Kontrollis: *ENE KÖND*

ÜLDINFO

TÖÖ NIMETUS:	Luunja valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus
PLANEERINGUALA:	Tartu maakond, Luunja vald
TÖÖ EESMÄRK:	Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine Luunja valla üldplaneeringule
TÖÖ LIIK:	Keskkonnamõju strateegiline hindamine
TÖÖ TELLIJAJA ÜLDPLANEERINGU KOOSTAMISE KORRALDAJA:	Luunja Vallavalitsus Puiestee 14, Luunja alevik 62222 Luunja vald Tartu maakond
Kontaktisik:	Eddy Märtn Arendusnõunik Tel 5199 1901 Eddy.martin@luunja.ee
TÖÖ TÄITJA:	Kobras AS Registrikood 10171636 Riia 35, 50410 Tartu Tel 730 0310 http://www.kobras.ee
KSH juhtekspertid:	Urmas Uri (KSH juhteksperti õigused ja KMH tunnistus nr KMH0046) Tel 730 0310 urmas@kobras.ee Teele Nigola Tel 730 0310 teele@kobras.ee
Kontaktisik:	Noeela Kulm Tel 730 0310, 5693 9300 noeela@kobras.ee
Ekspertühm:	Urmas Uri, Teele Nigola – KSH juhtekspertid Noeela Kulm – mõju looduskaitsele väärtustele, Natura hindamine Marite Blankin – mõju kliimale ning õhukvaliteedile ja müratasemetele Maris Palo – mõju maastikule ning mõju inimese tervisele ja heaolule Ene Kõnd – mõju pinna- ja põhjaveele
Konsultandid:	Reet Lehtla – maastikuarhitekt-planeerija Erki Kõnd – projekteerija Tanel Mäger – geoloog

1. Keskkonnamõju hindamise tegevuslitsents:
KMH0046 Urmas Uri;
KMH0159 Noela Kulm.
2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise juhteksperdid: Urmas Uri, Teele Nigola.
3. Muinsuskaitseameti pädevustunnistus PT 606/2012. Mälestise liigid: ehitismälestis, ajaloomälestis, maailmapärandi objektil asuv ehitis. Tööde liik: konserveerimise ja restaureerimise projektide koostamine, konserveerimis- ja restaureerimistööde tegevuskavade koostamine maastikuarhitektuuri valdkonnas, muinsuskaitsealine järelevalve, planeeringu muinsuskaitse eritingimuste koostamine, uuringud ja uuringu tegevuskavade koostamine.
4. Veeuuringut teostava proovivõtja atesteerimistunnistus (reoveesetest, pinnaveest, põhjaveest, heit- ja reoveest proovivõtmine) Noela Kulm – Nr 1536/18, Tanel Mäger – Nr 1535/18.
5. Kutsetunnistused:
  - Diplomeeritud mäeinsener, tase 7, kutsetunnistus nr 116662 – Tanel Mäger;
  - Volitatud hüdrotehnikainsener, tase 8, kutsetunnistus nr 167534 – Erki Kõnd;
  - Volitatud maastikuarhitekt, tase 7, kutsetunnistus nr 142815 – Teele Nigola;
  - Ruumilise keskkonna planeerija, tase 7, kutsetunnistus 109264 – Teele Nigola.

SISUKORD

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise objekt, ulatus ja eesmärk.....	5
2. Üldplaneeringu ja KSH algatamine ning avalikustamine	6
3. Koostöö ja kaasamine üldplaneeringu ning KSH koostamisel	6
4. Nõuded KSH väljatöötamise kavatsuse ja aruande koostamisele	8
5. Seosed strateegiliste dokumentidega	9
5.1 Üleriigiline planeering „Eesti 2030+“	10
5.2 Tartu maakonnaplaneering 2030+	10
5.3 Tartumaa arengustrateegia 2040	11
5.4 Luunja valla arengukava aastateks 2019-2027	11
6. Mõjutatava keskkonna ülevaade ja seos KSH-s käsitletavaga.....	11
6.1 Planeeringuala üldkirjeldus ja paiknemine	11
6.2 Looduslik keskkond	12
6.2.1 Geoloogiline üldkirjeldus.....	12
6.2.2 Radoon	13
6.2.3 Pinnavesi ja pinnaveekogumid	14
6.2.4 Põhjavesi ja selle kaitstus.....	15
6.2.5 Väärtuslikud maastikud.....	19
6.2.6 Rohevõrgustik.....	20
6.2.7 Kaitstavad loodusobjektid	21
6.2.7.1 Kaitsealad ja hoiualad.....	21
6.2.7.2 Kaitsealused liigid ja püsielupaigad	22
6.2.7.3 Kaitstavad üksikobjektid	23
6.2.7.4 Natura 2000 alad	23
6.2.8 Kliima	25
6.3 Sotsiaalmajanduslik keskkond.....	25
6.3.1 Rahvastik	26
6.3.2 Ettevõtlus	28
6.3.3 Sotsiaalne taristu	29
6.4 Tehniline infrastruktuur	30
6.5 Riigikaitse tegevus	32
6.6 Suurõnnetuse ohuga ja ohtlikud ettevõtted	33
6.7 Jääkreostusobjektid	33
6.8 Ajaloolis-kultuuriline keskkond.....	33
6.8.1 Riiklikud kultuurimälestised.....	33
6.8.2 Kohalikul tasandil kaitstavad ajaloolis-kultuuriliselt väärtuslikud objektid	34
6.8.3 Miljööväärtuslikud alad	34
7. Üldplaneeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju	35
8. KSH avalikustamise ajakava	37
9. Kasutatud allikad	38

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise objekt, ulatus ja eesmärk

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (lühend KSH) objektiks on Luunja valla üldplaneering. Vastavalt planeerimisseadusele (lühend PlanS) on üldplaneeringu eesmärgiks valla territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja üldiste arengusuundade määratlemine, maakasutuse ja ehitustingimuste seadmine ning täpsustamine. Üldplaneeringu koostamisel lahendatakse PlanS § 75 lõikes 1 sätestatud ülesanded, kusjuures tulenevalt seaduse § 75 lõikest 2 lähtutakse lahendatavate ülesannete otsustamisel kohaliku omavalitsuse üksuse ruumilistest vajadustest ja planeeringu eesmärgist. Luunja valla üldplaneeringuga lahendatavad ülesanded, käsitletavat teemasid ja põhimõtteid, millest lähtutakse üldplaneeringu koostamisel, on määratletud üldplaneeringu lähteseisukohtades (lühend ÜP LS), mis on koostatud paralleelselt käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsusega (lühend KSH VTK) ja mis edastatakse seisukohtade võtmiseks asjaomastele asutustele ja avalikustatakse kohaliku omavalitsuse veebilehel.

Üldplaneeringu koostamisel on kohustuslik läbi viia keskkonnamõju strateegiline hindamine (PlanS § 74 lg 4). Tulenevalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (lühend KeHJS) § 31¹ on KSH eesmärgiks arvestada keskkonnakaalutlusi strateegiliste planeerimisdokumentide koostamisel ning kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja edendada säästvat arengut. KSH põhieesmärk on planeerimisprotsessis luua looduskeskkonna, inimese tervise ja vara ning kultuuripärandi suhtes jätkusuutlikke lahendusi, mida võimaldab asjaolu, et KSH viiakse läbi planeerimismenetluse raames. Oluliste mõjude käsitlemisega samatähtis on planeeringu elluviimisega kaasnevate oluliste soodsate mõjude hindamine ja nende võimendamise võimaluste väljapakumine. KSH ala ühtib planeeringualaga.

KSH aruande koostamisel hinnatakse üldplaneeringu elluviimisega kaasnevaid asjakohaseid mõjusid ja nende ulatust looduskeskkonnale, inimese tervisele, inimese heaolule, kultuuripärandile ja varale ning pakutakse välja oluliste mõjude ohjamiseks vastavad ja õigeaegsed ennetamise, vältimise, vähendamise, leevendamise, põhjendatud juhul heastamise meetmed ning vajadusel seiremeetmed eesmärgiga tagada keskkonda säästvad ning pikaajalised ja jätkusuutlikud lahendused. Asjakohaste mõjude all mõeldakse üldplaneeringu elluviimisega kaasnevaid olulisi mõjusid ning sagedasemaid mõjusid ulatuses, mis üldplaneeringu koostamisel vajavad mingil põhjusel hindamist. Asjakohaste mõjude hindamine on oluline, et luua eeldused vallaelanike vajadusi ja huve arvestava, demokraatliku, pikaajalise, tasakaalustatud ruumilise arengu, maakasutuse, kvaliteetse, sh tervist ja turvalisust toetava elukeskkonna kujunemiseks.

KSH aruanne on üldplaneeringu juurde kuuluv lisa (PlanS § 3 lõige 4).

2. Üldplaneeringu ja KSH algatamine ning avalikustamine

Luunja valla üldplaneeringu ja KSH koostamine algatati Luunja Vallavolikogu 27.06.2019 otsusega nr 39. KSH algatati KeHJS § 33 lõike 1 punkt 2 ja planeerimisseaduse § 74 lg 4 alusel (üldplaneeringu koostamisel on KSH kohustuslik).

Luunja valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest teatati 28.06.2019 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, 02.07.2019 ajalehes Postimees ning 03.07.2019 ajalehes Tartu Postimees. Samuti anti algatamisest teada Luunja valla kodulehel (<https://luunja.ee/>).

Üldplaneering ning KSH koos olulisemate lisade, eelkõige uuringute, kooskõlastuste, arvamuste ja muu ajakohase teabega avalikustatakse üldplaneeringu koostamise korraldaja (Luunja Vallavalitsuse) veebilehel ning järgitakse planeerimisseadusest tulenevaid nõudeid avalikustamisprotsessile.

3. Koostöö ja kaasamine üldplaneeringu ning KSH koostamisel

Üldplaneeringute koostamise algataja ja kehtestaja on Luunja Vallavolikogu ning koostaja ja koostamise korraldaja on Luunja Vallavalitsus.

Luunja Vallavalitsus esitab üldplaneeringu lähteseisukohad ja KSH väljatöötamise kavatsuse nende kohta ettepanekute saamiseks PlanS § 76 lõikes 1 ja 2 nimetatud isikutele ja asutustele ning määrab ettepanekute esitamiseks tähtaja, mis ei tohi olla lühem kui 30 päeva. Viimased esitavad oma pädevusvaldkonnast lähtudes ettepanekud, samuti hinnangu KSH VTK asjakohasuse ja piisavuse kohta, mille alusel tehakse dokumentidesse vajalikud muudatused ja avalikustatakse seejärel Luunja valla kodulehel.

Lähtudes Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 vastu võetud määrusest nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused”, samuti PlanS § 76 lõikest 1 koostatakse üldplaneering koostöös valitsusasutustega, mille valitsemisalasse või tegevusvaldkonda küsimus kuulub, samuti koostöös planeeringualaga piirnevate kohalike omavalitsustega. Tulenevalt PlanS § 76 lõikest 2 kaasatakse üldplaneeringu koostamise valdkonna eest vastutav minister, isikud, kelle õigusi planeering võib puudutada, isikud, kes on avaldanud soovi olla kaasatud, samuti isikud ja asutused, kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju või üldplaneeringu elluviimise või planeeringuala ruumiliste arengusuundumuste vastu, sealhulgas valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid neid ühendava organisatsiooni kaudu ning planeeritava maa-ala elanikke esindavad mittetulundusühingud ja sihtasutused.

Isikud ja (valitsus)asutused, keda Luunja valla üldplaneeringu alusel kavandatakse tegevused võivad eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle strateegilise planeerimisdokumendi vastu, on esitatud tabelis 1.

Huvigruppe teavitatakse üldplaneeringu oluliste etappide valmimisest vastavalt planeerimisseadusele.

Kui üldplaneeringu koostamise käigus ilmneb, et selle lahendus puudutab mõnda teist valitsusasutust, organisatsiooni, elanikke esindavat mittetulundusühingut või sihtasutust, tehnovõrkude ja -rajatiste

valdajat või avaldab keegi, kelle huve planeering puudutab, soovi, et ta kaasataks üldplaneeringu koostamisse, siis kaasatakse puudutatu koheselt.

Tabel 1. Luunja valla ÜP-st ja KSH-st huvitatud ning mõjutatud asutused ja isikud.

Huvigrupp	Asutus või isik
Naaberomavalitsused	Kastre vald
	Kambja vald
	Tartu linn
	Tartu vald
	Peipsiääre vald
Rahandusministeerium	Riigihalduse minister
Ministeeriumid	Keskkonnaministeerium
	Kaitseministeerium
	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
	Maaeluministeerium
Ametid ja riigiasutused	Keskkonnaamet
	Transpordiamet
	Muinsuskaitseamet
	Päästeamet
	Politsei- ja Piirivalveamet
	Põllumajandus- ja Toiduamet
	Terviseamet
	Maa-amet
	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet
	Veterinaar- ja Toiduamet
	Põllumajandusuuringute Keskus
	Äriühingud ja ettevõtted
AS Tartu Veevärk	
SW Energia OÜ	
AS Tartu Keskkatlamaja	
Riigi Kinnisvara AS	
Riigimetsa Majandamise Keskus	
Eesti Keskkonnaühenduste Koda	
MTÜ Eesti Roheline Liikumine	
Eestimaa Looduse Fond	
Eesti Lairiba Arenduse SA	
Elektrilevi OÜ	
Eesti Gaas	
Ihaste Gaas	
Telia Eesti AS	

Tabel 1 jätk...

Huvigrupp	Asutus või isik
Äriühingud ja ettevõtted	Elisa Eesti AS
	MTÜ Eesti Erametsaliit
	TÜ Energiaühistu
	Ühing Kogukonnaturundus (Aivar Karus)
	Nortes-i OÜ (Allan Koiduaru)
	Borg Kinnisvara (Sigrid Säinast)
	Luunja Lastelaager (Kaljo Krõlov)
	Agility Arenguselts (Jaanika Lillenberg)
Eraisikud ja laiem avalikkus	Huvitatud ja mõjutatud isikud ning ühendused
	Planeeringuala elanikud
	Arne Zirnask
	Marek Anni
	Margret Tipppo
	Janno Rosenberg
	Katerin Riit
	Anneli Karus
	Helgi Kiik
	Katrin Kask
	Liisi Raidaru
	Merileid Kütt
	Muri küla elanikud
	Sirgu küla elanikud (Palbo Vernik)
	Viktor Muuli
	Sabine Liias
	Planeeringuala ettevõtjad
Planeeringuala maaomanikud	

4. Nõuded KSH väljatöötamise kavatsuse ja aruande koostamisele

Planeeringu koostamise käigus läbiviidavale KSH-le kohaldatavad menetlusnõuded tulenevad planeerimisseadusest ning nõuded keskkonnamõju hindamise aruande sisule ja muudele tingimustele tulenevad keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest.

Planeerimisseaduse § 80 lg 2 toob välja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse ülesanded: kavatsuses märgitakse keskkonnamõju hindamise ulatus ja eeldatav ajakava ning üldplaneeringu rakendamisega eeldatavalt kaasneda võiv oluline keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele, piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus, võimalik mõju Natura 2000 võrgustiku alale ja muu planeeringu koostamise korraldajale teadaolev asjassepuutuv teave.

Üldplaneeringu lähteseisukohad ja KSH väljatöötamise kavatsus koostatakse ning avalikustatakse paralleelselt.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus on aluseks keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisele (PlanS § 80 lõige 3). KSH aruande sisunõuded ja muud tingimused kajastuvad keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses § 40.

KSH aruanne koostatakse üldplaneeringu koostamise käigus.

5. Seosed strateegiliste dokumentidega

Eesti planeerimissüsteem on hierarhiline, mis tähendab, et madalama tasandi planeeringute koostamisel peab lähtuma kõrgema tasandi planeeringutest. Antud peatükis kirjeldatakse täpsemalt teatud strateegilisi dokumente, mis tuleb üldplaneeringute ja nende KSH läbiviimisel aluseks võtta.

Lisaks võetakse üldplaneeringu ja KSH aruande koostamisel lähtematerjaliks ka järgmised dokumendid (nimekiri pole lõplik):

- Eesti säästva arengu riiklik strateegia: Säästev Eesti 21 (heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse poolt 17.03.2005 ja Riigikogu poolt 14.09.2005);
- Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030 (heaks kiidetud Riigikogu poolt 14.02.2007);
- Luunja valla naaberomavalituste kehtivad üldplaneeringud ja arengukavad;
- Luunja valla kehtiv üldplaneering (kehtestatud 26.06.2008 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 8-1);
- Luunja valla üldplaneeringu teemaplaneering „Tartu linna idapoolse ringtee teemaplaneering“ (kehtestatud 09.11.2010 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 39);
- Luunja vallas Veibri külas asuvate Andrese ja Lillevälja tee 20 maaüksuste ala üldplaneering Andrese maaüksuse alal (kehtestatud 16.02.2017 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 8);
- Luunja vallas kehtivad detailplaneeringud;
- Luunja valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni aredamise kava 2018-2029 (kinnitatud 25.10.2018 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 57);
- Luunja valla soojusmajanduse arengukava 2016 – 2026 (kinnitatud 27.10.2016 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 81);
- Luunja valla jäätmekava 2019-2025 (kinnitatud 20.12.2018 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 65);
- Peipsi, Pihkva ja Lämmijärve, Emajõe ning seotud jõgede kalda- ja veealade kasutamise uuring (AB Artes Terrae OÜ, 2020);
- Luunja valla üldplaneeringu ruumilise arengu analüüs (OÜ Hendrikson & Ko, 2019).

5.1 Üleriigiline planeering „Eesti 2030+“

Üleriigiline planeering “Eesti 2030+” (vastu võetud 30.08.2012) on koostatud suuniste andmiseks otstarbekamaks ruumi kasutamiseks Eesti riigi kui terviku mõistes. Planeeringu peamine arengueesmärk on tagada elamisvõimalused Eesti igas asustatud paigas, mis eeldab kvaliteetset elukeskkonda, häid ja mugavaid liikumisvõimalusi ning varustatust oluliste võrkudega.

Eesti ruumilise arengu visioon aastaks 2030 on olla sidusa ruumistruktuuriga riik, kus toimivad hästi nii maapiirkonnad kui ka linnad. Eesmärgiks on tekitada hajalinnastunud ruum, kus on kombineeritud linnas pakutavate kvaliteetsete teenuste kättesaadavus, linlik ja liikuv eluviis ning maal elamise eelised. Kompaktsed ja kvaliteetse linnaruumiga keskused (linnad) pakuvad oma toimepiirkonna elanikele heatasemelisi teenuseid, suurt lisandväärtust loovaid töökohti ja konkurentsivõimelist haridust. Maapiirkonnad pakuvad inimestele elukoha privaatsust, toimetulekut sõltumata välistest oludest ja looduslikku elukeskkonda. Hajalinnastunud ruumi toimimise eelduseks on head liikumisvõimalused (Üleriigiline planeering: Eesti 2030+, 2012).

Üldplaneeringus arvestatakse üleriigilises planeeringus sõnastatud eesmärkidega. Luunja valla ÜP KSH aruande koostamisel hinnatakse, kas planeeringus kavandatud tegevused ning seatud tingimused aitavad kaasa üleriigilises planeeringus kajastatud eesmärkide saavutamisele.

5.2 Tartu maakonnaplaneering 2030+

Tartu maakonnaplaneering 2030+ kehtestati 27.02.2019 käskkirjaga nr 1.1-4/29. Maakonnaplaneering on aluseks kohalike omavalitsuste üldplaneeringute koostamisel ning selle peamiseks eesmärgiks on sisendi andmine kohalikul tasandil ruumilise arengu kavandamiseks, tuues tasakaalustatud arengu kontekstis välja olulised riikliku tasandi vajadused.

Tartu maakonnaplaneeringus 2030+ on erinevate maa-alade kohta toodud välja tingimused ja põhimõtted, millest peab üldplaneeringu koostamisel lähtuma. Planeerimistingimused on antud linnapiirkonnade ja tiheasumite, keskuste, tootmis-, äri- ja logistikaalade ning maaliste piirkondade arendamiseks. Lisaks on eraldi välja toodud, mida peab üldplaneeringute koostamisel arvestama järgmiste teemade kohta: maanteed, tehniline taristu, avalike veekogude kasutamise üldised põhimõtted, kultuuripärandi säilitamine, puhke- ja virgestustegevuse maa-alad ning riskiallikad.

Maakonnaplaneeringus sõnastatud tingimused, soovitusel, põhimõtted ja eesmärgid võetakse üldplaneeringu koostamisel aluseks. Üldplaneeringus lahendatakse maakonnaplaneeringuga etteantud ülesanded ja täpsustatakse ettenähtud tingimusi. Vajadusel tehakse üldplaneeringus ettepanek maakonnaplaneeringu muutmiseks. KSH aruandes üldplaneeringu lahenduse analüüsimisel jälgitakse, et see oleks kooskõlas maakonnaplaneeringuga.

5.3 Tartumaa arengustrateegia 2040

Tartumaa arengustrateegia 2040 käsitleb Tartumaa pikaajalist visiooni aastani 2040 ning seab eesmärgid ja tegevused selle saavutamiseks. Arengustrateegia keskendub viiele põhivaldkonnale: haridus ja elukestev õpe, ettevõtlus, taristu, tervis ja heaolu, kultuur ja turism.

Tartumaa arengustrateegia 2040 visioon: Tartumaa on Eesti kultuuri ja hariduse keskus, kus tänu ülikooli globaalsele võrgustikule on ettevõtluskeskkond rahvusvaheline ning tehnoloogia areng esileküündiv. Enam ei sõltuta fossiilsetest energiaallikatest ning uued tootmis- ja elamualade planeerimis- ja ühistranspordilahendused on vähendanud autoliiklust. Tartumaa suudab pakkuda inimestele väärtuslikku elukeskkonda ning mitmeid arenemise võimalusi, meelitades sellega inimesi Tartu maakonda elama tervest maailmast.

KSH aruandes hinnatakse, kas üldplaneeringus võetakse arvesse Tartumaa arengustrateegias esitatud eesmärgid ja tegevusi üldplaneeringu tasemel, lähtudes Luunja valla ruumilistest vajadustest ning üldplaneeringu eesmärgist.

5.4 Luunja valla arengukava aastateks 2019-2027

Luunja valla arengukava aastateks 2019-2027 on kinnitatud Luunja Vallavolikogu poolt 31.10.2019 määrusega nr 57. Valla arengukava on omavalitsuse juhtimise peamine alusdokument, mille eesmärgiks on valla kui terviku arengu kujundamine, võttes aluseks ühiskondliku kokkuleppega määratletud arengueesmärgid ja nende elluviimiseks vajalikke tegevusi. Arengukava tõstatab ruumilises arengus olulise teemana esile valla soodsast asukohast tulenevate võimaluste ära kasutamist ning elukeskkonna kvaliteedi hoidmist ja arendamist selliselt, et elanike ja arendajate soovid ja eesmärgid oleksid tasakaalustatud. Viimane puudutab eelkõige ehitusalade tihedust, privaatsuse olemasolu, avalike alade olemasolu ja suurust ning juurdepääsuvõimalusi.

Üldplaneering peab olema kooskõlas arengukavas seatud eesmärkidega ning näitama (maakasutuse juhtotstarvete ja tingimuste määramise kaudu) eesmärkide saavutamise ruumilised eeldused ja võimalused (võttes arvesse üldplaneeringu planeerimistasandi täpsusastet). KSH aruandes hinnatakse, kas üldplaneering arvestab arengukavas sätestatuga ruumilise arengu põhimõtete kujundamisel ja maakasutuse juhtotstarvete määramisel.

6. Mõjutatava keskkonna ülevaade ja seos KSH-s käsitletavaga

6.1 Planeeringuala üldkirjeldus ja paiknemine

Luunja vald paikneb Tartu maakonnas, piirnedes Kastre, Peipsiääre, Tartu ja Kambja vallaga ning Tartu linnaga (joonis 1). Luunja vald on üks 28 omavalitsusest, kes haldusreformi järgselt ei ühinenud. Omavalitsusüksuse haldusterritooriumi pindala on 132 km², mis moodustab ca 4% maakonna pindalast. Eesti Statistikaameti andmetel oli 01.01.2021 seisuga valla rahvaarv 5 430. Valla haldusterritooriumil paikneb 20 küla (Kabina, Kakumetsa, Kavastu, Kikaste, Kõivu, Lohkva, Muri, Pajukurmu, Pilka, Poksi, Põvvatu, Rõõmu, Sava, Savikoja, Sirgu, Sirgumetsa, Sääsekõrva, Sääsküla, Veibri, Viira) ja üks alevik

(Luunja alevik). Luunja alevik toimib maakondlikul tasandil kohaliku keskusena. Alevikust Tartu kesklinna sõitmiseks kulub lühimat teed pidi ca 15-20 min.

Joonis 1. Luunja valla paiknemine Tartu maakonnas (kollasega on nädatud Tartu maakonna omavalitsusüksused) (Maa-ameti geoportaal, 20.05.2021).

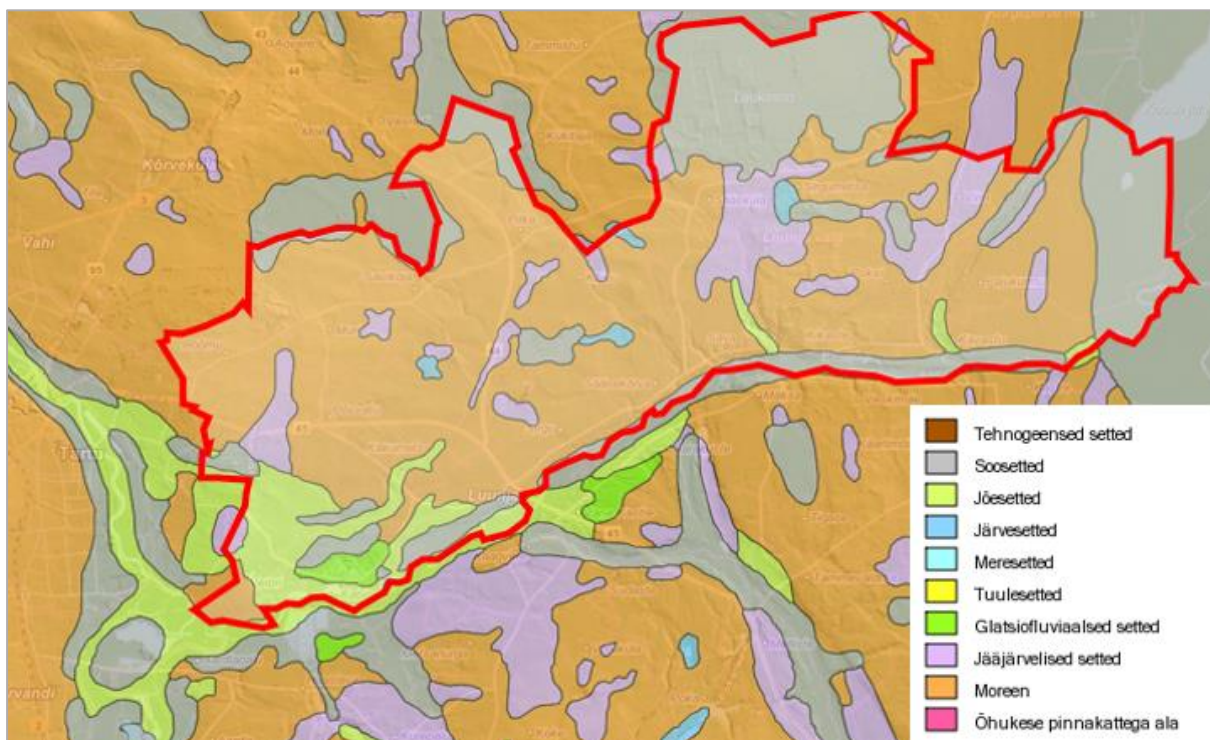
6.2 Looduslik keskkond

Luunja valla looduslikku keskkonda on oluliselt kujundanud põllumajanduslik tegevus. Põllumajandusmaad moodustavad ligikaudu 50% valla pindalast. Umbes 30% valla territooriumist on kaetud metsaga. Suuremad metsaalad jäävad valla kirde ja idapoolsetele äärealadele, kus asuvad Peipsiveere looduskaitseala (KLO1000624) ning Pähklisaare looduskaitseala (KLO1000649). Looduslikuna on säilinud suuremas osas ka Emajõe kaldaala. Emajõgi on võetud valla haldusterritooriumi lõunapoolse piiri aluseks.

6.2.1 Geoloogiline üldkirjeldus

Valla haldusterritooriumi maastik on valdavalt tasane. Maastik muutub kohati reljeefsemaks Emajõe ümbruses. Eesti maastikurajoonide liigituse järgi asub Luunja vald suuremas osas Ugandi lavamaal. Valla idapoolne osa ulatub Peipsi madalikule. Sealse maapinna väikse langu ning põhjavee kõrge taseme tõttu on mullad soostuvad. Valla kõrgeim osa jääb loodesse Rõõmu, Muri ja Pilka külade piirkonda (Maa-ameti geoportaal, 20.05.2021; Arold, 2005).

Luunja valla territooriumil moodustavad aluspõhja avamuse Kesk-Devoni ladestiku Aruküla lademe liivakivid ja aluroliidid. Valla territooriumi pinnakatte tüüp on valdavalt moreen (joonis 2). Kohati leidub ka jääjärvelisi setteid. Emajõe kaldaaladel esinevad jõesedimentid ning soosedimentid. Lisaks levivad soosedimentid ka valla idapoolsetel aladel, mis jäävad Peipsi madalikule (Maa-ameti geoportaal, 20.05.2021).

Joonis 2. Luunja valla haldusterritooriumi pinnakate (Maa-ameti geoportaal, 20.05.2021).

Maavaradest leidub Luunja vallas kruusa (Kabina karjäär) ja turvast (Laukasoo, Möllatsi raba ning Emajõe Suursoo). Vähesel määral leidub ka järvelupja (kaasneva maavarana Möllatsi turbamaardlas).

Luunja valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel arvestatakse valla geoloogilise taustaga. Kui KSH käigus selgub objekt või piirkond, mis vajab üksikasjalikumat analüüsimist ning analüüsi seisukohast on oluline asukohta geoloogiline kirjeldus, täpsustatakse seda vastavalt.

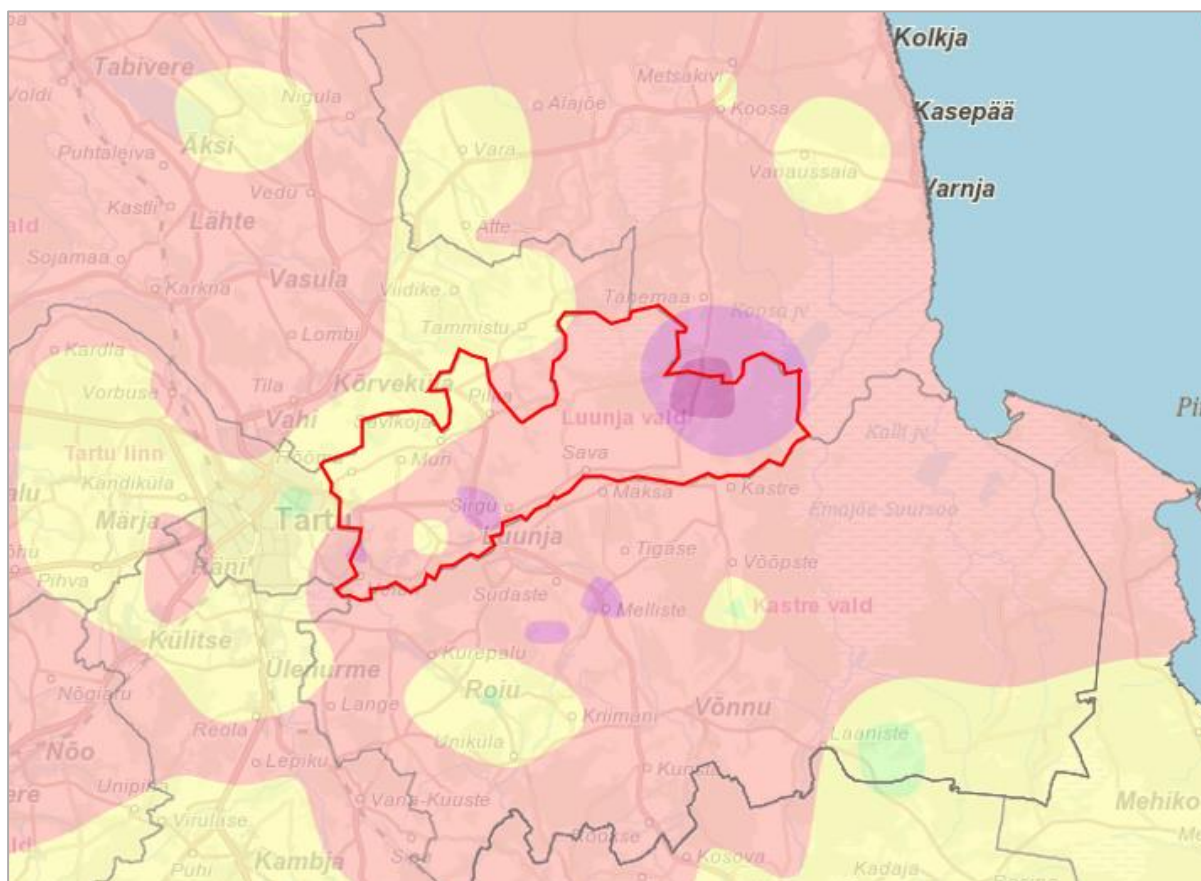
Kaevandamistegevuse mõjud looduskeskkonnale on hinnatud (ja hinnatakse ka edaspidi) kaevandamislubade taotluste KMH-de raames, mistõttu kaevandustepõhist mõjude hindamist üldplaneeringu KSH raames eraldi ei teostata. Luunja valla üldplaneeringu KSH koostamisel arvestatakse olemasolevate maardlate ja mäeeraldistega ning nendest tulenevate mõjudega muude planeeringust tulenevate mõjude kooshindamisel.

6.2.2 Radoon

Radoon on värvitu, lõhnatu ja maitsetu radioaktiivne gaas. Pinnases on peamiseks radooniallikaks uraani radioaktiivsel lagunemisel tekkinud ja tekkiv radium, mille lagunemisprodukt on radoon. Loodusliku radioaktiivse lagunemise käigus maapinnas tekkiv radoon võib levida ja jõuda ka maapinnale ning imbuda hoonetesse (nt läbi vundamendis olevate pragude). Viimastesse jõuab radoon pinnasega võrreldes väiksema õhurõhu tõttu. Radoon kontsentreerub peamiselt hoonete keldritesse ning esimestele korrustele. Kõrge radoonikontsentratsiooniga hoones elamine suurendab kopsuvähi tekkimise tõenäosust. Radooni kontsentratsiooni mõõdetakse ühikuga Bq/m³ (bekerelli kuupmeetris),

mis näitab, mitu radooniaatomit laguneb ühe sekundi jooksul ühes õhu kuupmeetrises (Keskkonnaministeerium, 2020; Keskkonnaamet, 2020).

Kokku eristatakse nelja radooniohutaset: 1) madal (0–10 kBq/m³), 2) normaalne (10–50 kBq/m³), 3) kõrge (50–250 kBq/m³) ja 4) ülikõrge (>250 kBq/m³). Eesti Geoloogiateenistuse kodulehel kättesaadava interaktiivse kaardirakenduse andmeil on Luunja valla territooriumil suuremas osas radoonirisk kõrge (üle 50 kBq/m³), jäädes normaalseks (30–50 kBq/m³) üksnes Rõõmu, Muri ja Pilka külade piirkonnas (joonis 3). Suurima radooniriskiga (100–250 kBq/m³) piirkonnad jäävad idasse.

Joonis 3. Radoonirisk Luunja vallas (<https://gis.egt.ee/>, väljavõte radooniriski kaardist seisuga 20.05.2021).

Radooniriskiga arvestamine on vajalik, et tagada valla elanikele tervislik ja ohutu elukeskkond. Luunja valla üldplaneeringu KSH aruandes analüüsitakse radooniriski teemat täpsemalt ning määratakse radooniohtlikus piirkonnas ehitamise põhimõtted radooniriski vähendamiseks ning inimeste tervise kaitseks.

6.2.3 Pinnavesi ja pinnaveekogumid

Luunja valla territooriumil asub kaheksa järve, millest kaks on looduslikud. Looduslikud järved, mis asuvad vallas on Luunja järv (VEE2084871) ja Sirkjärv (VEE2075400). Viimane neist jääb Emajõe-Suursoosse. Jõesid on Luunja vallas ainult üks, selleks on Emajõgi (VEE1023600). Lisaks Emajõe on keskkonnaregistrisse registreeritud järgmised vooluveekogumid: Kitseoja (VEE1045900), Sääsekõrva oja (VEE1047000), Saeveski oja (VEE1047100), Liivaku Kraav (VEE1047101), Laukasoo

kraav (VEE1047105), Tutivälja kraav (VEE1042514), Raudsaare kraav (VEE1042513), Lodu peakraav (VEE1051700), Pilka kraav (VEE1047005) ja Tarnakraav (VEE1023627) (EELIS, 20.05.2021).

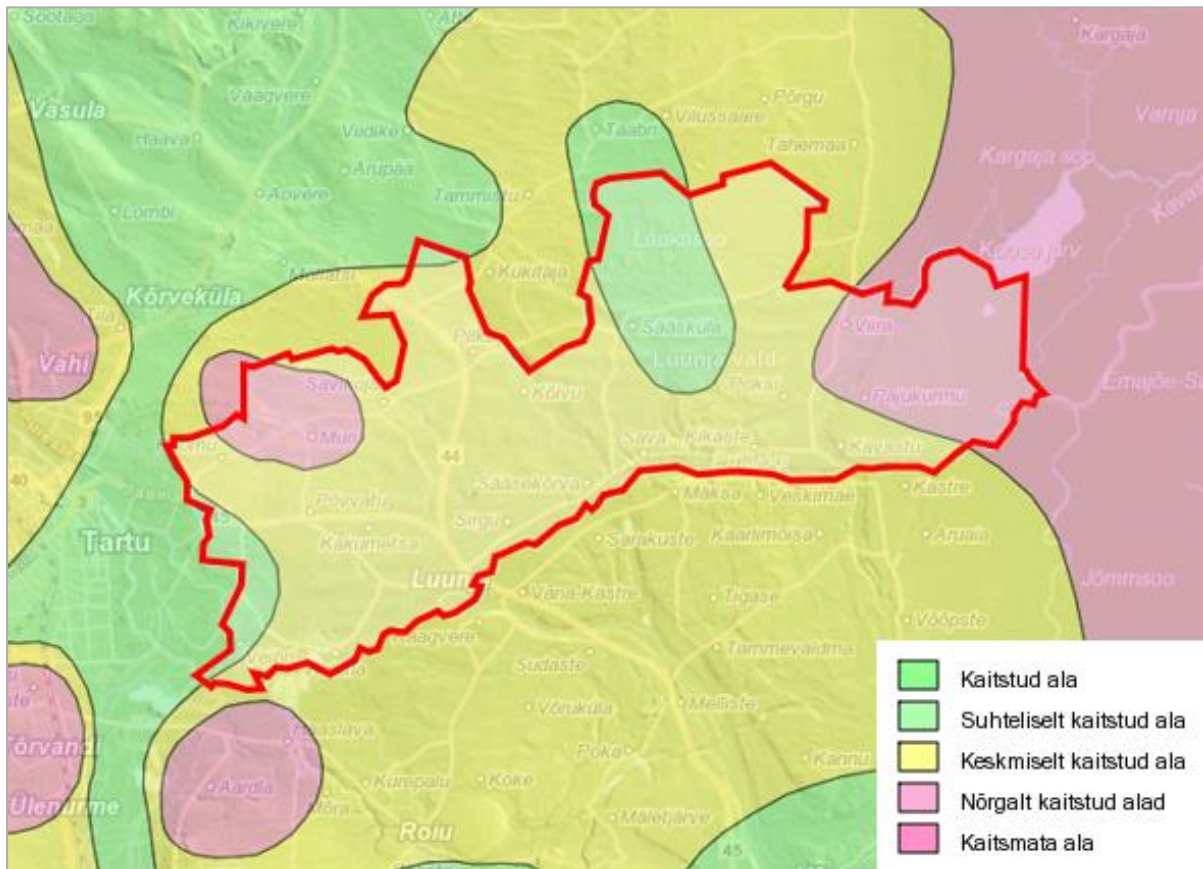
Emajõgi on koos vanajõgedega kogu ulatuses määratud suure üleujutusega siseveekoguks. Vastavalt Keskkonnaministri 28.05.2004 määrusele nr 58 „Suurte üleujutusalaadega siseveekogude nimistu ja nendel siseveekogudel kõrgveepiiri määramise kord“ on suurte üleujutusalaadega siseveekogudel kõrgveepiiriks alaliselt liigniiskete alluviaalsete soomuldade leviala piir veekogu veepiirist arvates. Tulenevalt looduskaitseeadusest koosneb antud aladel piiranguvöönd, veekaitsevöönd ja ehituskeeluvöönd üldnimetatud lõikudes üleujutatavast alast ja looduskaitseeaduses sätestatud kalda veekaitse-, ehituskeelu- ja piiranguvööndite laiusest.

Euroopa Liidu veepoliitika raamdirektiiv (2000/60/EÜ) seab veekaitse põhieesmärgiks kõikide vete hea seisundi saavutamise. Selle eesmärgi saavutamiseks peavad kõik riigid rakendama valgalapõhise veemajanduse põhimõtteid, moodustama veemajanduse korraldamiseks vesikonnad ning koostama igale vesikonnale veemajanduskavad. Eestis on moodustatud kolm veemajanduskavade koostamisel aluseks olevat veemajanduse korraldamise põhiüksust ehk vesikonda: Ida-Eesti vesikond, Lääne-Eesti vesikond ning Koiva vesikond. Luunja vald jääb Ida-Eesti vesikonda, seega selle haldusterritooriumil asuvate vete kaitse ja kasutamise abinõud on antud Ida-Eesti vesikonna veemajanduskavas (kinnitatud Vabariigi Valitsuse protokollilise otsusega 07.01.2016).

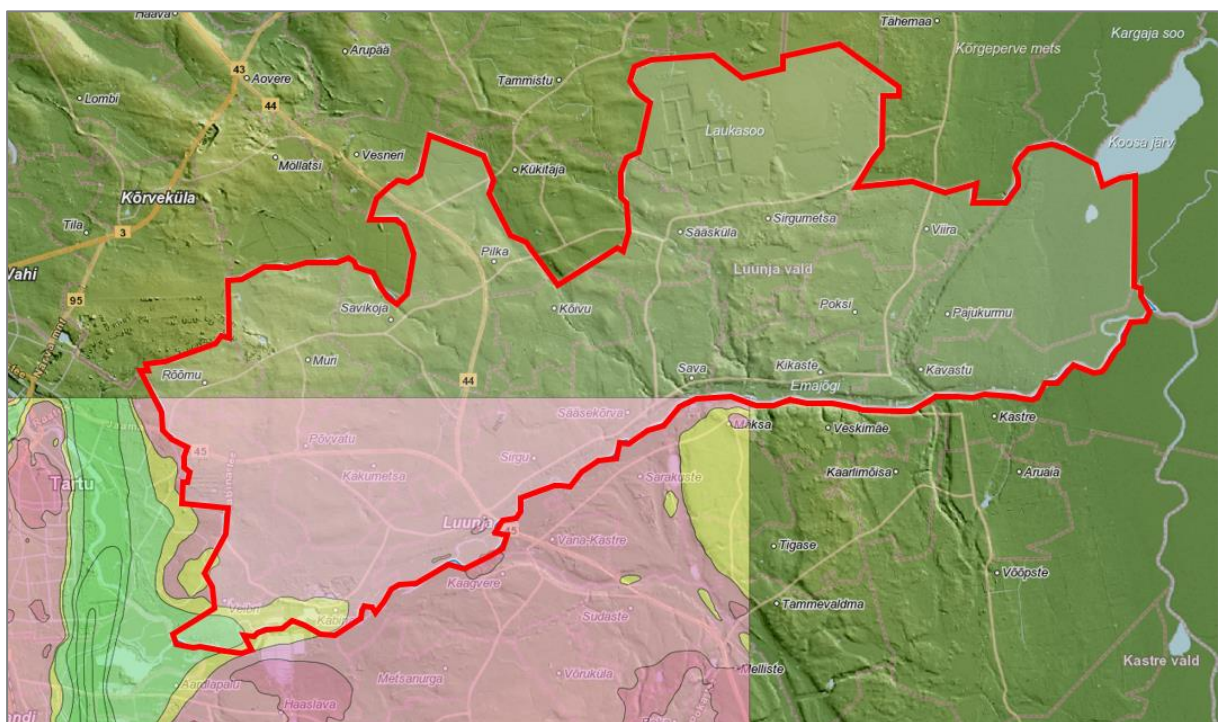
Eestis on veekaitse korraldamise eesmärgil kõik veekogud jagatud majandamise üksusteks ehk veekogumiteks, mis võivad olla moodustatud nii ühe tervikliku veekogu, mitme ühendatud veekogu kui ka ühe veekogu väiksema osa baasil. Pinnaveekogum on selgelt eristuv ja oluline osa pinnaveest, nagu järv, veehoidla, jõgi, oja või kanal, järve-, jõe-, oja- või kanaliosa või rannikuvee osa, mis võetakse seisundiklassi määramisel aluseks (Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021). Luunja vallas on kokku kaks pinnaveekogumit: Kitseoja (1045900_1) ning Emajõgi (1023600_1) (EELIS, 20.05.2021).

6.2.4 Põhjavesi ja selle kaitstus

Maa-ameti geoportaali 1:400 000 geoloogilise kaardi kaardirakenduse põhjal on Luunja vallas esimene aluspõhjaline veekiht maapinnalt lähtuva reostuse eest enamasti keskmiselt kaitstud (joonis 4). Samas geoportaali 1:50 000 geoloogilise kaardi andmete kohaselt võib eeldada, et suuremas osas on valla esimene aluspõhjaline veekiht maapinnalt lähtuva reostuse eest nõrgalt kaitstud (joonis 5).

Joonis 4. Luunja valla esimese aluspõhjalise veekihi kaitstud maapinnalt lähtuva reostuse eest vastavalt Maa-ameti geoportaali 1:400 000 geoloogilisele kaardile (Maa-amet, 20.05.2021).

Joonis 5. Luunja valla esimese aluspõhjalise veekihi kaitstud maapinnalt lähtuva reostuse eest vastavalt Maa-ameti geoportaali 1:50 000 geoloogilisele kaardile (Maa-amet, 05.08.2021).

Valla territooriumil asub neli põhjaveekogumit: Ordoviitsiumi-Kambriumi Tartu põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (nr 5b), Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (nr 22), Kesk-Devoni põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (nr 24), Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekogum Devoni kihtide all Ida-Eesti vesikonnas (nr 18). Vastavalt Luunja valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale aastateks 2018-2029 on vallas veeallikana kasutusel Kvaternaari, Kask-Devoni ja Kesk-Alam-Devoni põhjaveekihid.

Kesk-Devoni põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (nr 24)

Põhjaveekogum paikneb maapinnalt esimeses väljapeetud põhjaveekihis, mis on kaetud suhteliselt paksu savikate Kvaternaari setete lasundiga. Kogumi hulka loetakse ka Kesk-Devoni settekompleksi peal lasuvad Kvaternaari setted. Põhjaveekogumi lamavaks veepidemeks on Narva regionaalse veepideme savikad aleuroliidid, merglid, savid ja dolomiitmerglid. Kvaternaari veekihtides esinev valdavalt vabapinnaline põhjavesi paikneb maapinnast keskmiselt 3-10 m sügavusel. Peipsi järve ääres ulatub põhjavee survepind kohati üle maapinna ning kaevud on ülevoolavad. Põhjavee väljealad on Peipsi järvistu ja suuremad jõed (Emajõgi, Väike-Emajõgi, Ahja, Mõra oja jt). Põhjaveekogumi keskosas domineerivad Otepää kõrgustikult lähtuvad radiaalsed põhjaveevoolud. Kuna olulisi veepidemeid põhjaveekogumil ei lasu, siis levib kogumis tänapäevastest sademetest tekkinud põhjavesi. Tartu põhjaveevarude hindamise käigus tuvastati Tartu linna Kobrullehe veehaarde Kesk-Devoni kaevudes ohtlike ainete künnisarvust kõrgem arseeni sisaldus. Kohati tuvastatud kõrgemad arseeni sisaldused võivad olla seotud Devoni liivakivides esinevate raua oksiidide, hüdroksiidide ja püriidi esinemisega, kus arseen võib esineda jälgelemendilise lisandina (Marandi jt. 2019).

Tabel 2. Ida-Eesti vesikonna Kesk-Devoni põhjaveekogumi seisundi hinnang ning põhjaveevarud (Marandi jt. 2019).

Koguseline seisund	Keemiline seisund	Üldseisund	Looduslik ressurss*	Põhjavee kinnitatud varu*	Põhjaveevõtt 2018. a*	Kasutuses olev vaba põhjaveekogus 2018. a*
hea	hea	hea	2 228 835	20 435	11 786	8 649

* m³/ööpäevas.

Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (nr 22)

Põhjaveekogum paikneb leviku põhjaosas maapinnalt esimeses väljapeetud põhjaveekihis, mis on kaetud suhteliselt paksu savikate Kvaternaari setete lasundiga. Kogumi lõunaosas on lasuv veepide Narva lademe aleuroliidist, merglist, savist ja dolomiitmerglid koosnev Narva regionaalne veepide. Antud veepideme paksus suureneb enam-vähem ühtlaselt lõuna suunas 30 meetrilt kuni 100 meetrini. Kogumit moodustavatel veekihtidel ei ole hästi välja kujunenud lamavat veepidet. Kesk-Alam-Devoni kivimite all paiknevad hea veeandvusega Siluri ladestu lõhelised lubjakivid ja dolomiidid, milles on moodustatud Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekogum Devoni kihtide all. Põhjavee liikumise suunad on määratud Lõuna-Eesti kõrgustike paiknemisega. Kui mitte arvestada kitsast kogumiga seotud veekihtide avamusala kogumi põhjaosas, on põhjaveekogum hästi kaitstud maapinnal paiknevate punkt- ja hajuskoormusallikate mõju eest (Marandi jt. 2019).

Tabel 3. Ida-Eesti vesikonna Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogumi seisundi hinnang ning põhjaveevarud (Marandi jt. 2019).

Koguseline seisund	Keemiline seisund	Üldseisund	Looduslik ressurss*	Põhjavee kinnitatud varu*	Põhjaveevõtt 2018. a*	Kasutuses olev vaba põhjaveekogus 2018. a*
hea	hea	hea	336 699	37 280	6 455	24 608

* m³/ööpäevas.

Siluri–Ordoviitsiumi põhjaveekogumi Devoni kihtide all Ida-Eesti vesikonnas (nr 18)

Veekogum ei ole vahetult kaetud hästi välja kujunenud veepidemega. Põhjaveekogumit katavad Alam-Devoni Rezekne lademe või Kesk-Devoni Pärnu lademe liivakivid, mis moodustavad Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogumi. Hüdrogeoloogiliselt moodustavad Siluri ja Kesk-Alam-Devoni kivimid ühtse põhjaveekompleksi, aga kivimite kollektor-omaduste erinevuse tõttu võib neid käsitleda erinevate põhjaveekompleksidena. Siluri-Ordoviitsiumi regionaalse veepideme moodustavad väikese lõhelisusega karbonaatkivimid. Tartu linna ümbritsevate veehaarete ümber on intensiivne veevõtt tekitanud kohaliku survepinna alanduslehtri, mille keskel on põhjavee survepind alanenud absoluutkõrgustele –4 kuni –6 m. Põhjaveekogum on hästi kaitstud maapinnal paiknevate punkt- ja hajukoormusallikate mõju eest (Marandi jt. 2019).

Tabel 4. Ida-Eesti vesikonna Devoni kihtide all Siluri–Ordoviitsiumi põhjaveekogumi seisundi hinnang ning põhjaveevarud (Marandi jt. 2019).

Koguseline seisund	Keemiline seisund	Üldseisund	Looduslik ressurss*	Põhjavee kinnitatud varu*	Põhjaveevõtt 2018. a*	Kasutuses olev vaba põhjaveekogus 2018. a*
hea	hea	hea	336 699	37 280	6 217	24 608

* m³/ööpäevas.

Ordoviitsiumi-Kambriumi Tartu põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (nr 5b)

Põhjaveekogumi lasuvaks veepidemeks on Siluri-Ordoviitsiumi regionaalne veepide. Lamavaks veepidemeks on Alam-Kambriumi vanusega Lükati–Lontova. Põhjavee looduslik liikumissuund põhjavee survetasemete järgi on Pandivere kõrgustikult radiaalselt kirde ja kagu suunas. Põhjavee keemiline koostis osutab sellele, et veekogum kuulub mõõduka või aeglase veevahetuse vööndisse. Pandivere kõrgustiku ümbrus, mida iseloomustavad veekihi kõige suuremad survetasemed, kuulub samuti mõõduka või aeglase veevahetuse vööndisse, sest Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekompleksi jõudmiseks peab infiltrerunud vesi liikuma läbi Ordoviitsiumi kihtide ja Siluri–Ordoviitsiumi regionaalse veepideme. Põhjaveekogum on hästi kaitstud maapinnalt lähtuva reostuse eest.

Tabel 5. Ida-Eesti vesikonna Ordoviitsiumi-Kambriumi Tartu põhjaveekogumi seisundi hinnang ning põhjaveearvad (Marandi jt. 2019).

Koguseline seisund	Keemiline seisund	Üldseisund	Looduslik ressurss*	Põhjavee kinnitatud varu*	Põhjaveevõtt 2018. a*	Kasutuses olev vaba põhjaveekogus 2018. a*
hea	hea	hea**	4 208	9 760	2 290	7 470

* m³/ööpäevas.

** Veevõtu intensiivistamine võib põhjustada veetaseme alanemist, sulfaatide ja kloriidide sisalduse suurenemist ning halvendada veevarustuse olukorda.

Luunja valla ÜP KSH aruandes keskendutakse Ida-Eesti vesikonna veemajanduskavas püsistatud eesmärkide täitmisele ning hinnatakse, kas ja kuivõrd mõjutab üldplaneeringuga kavandatu nende eesmärkide saavutamist. Lisaks üldistele eesmärkidele vaadatakse üldplaneeringu ja KSH koostamise käigus üle Ida-Eesti veemajanduskava meetmeprogrammis etteantud meetmed, mille rakendajaks on kohalik omavalitsus. KSH aruandes analüüsitakse üldplaneeringuga kavandatu võimalikku mõju pinna- ja põhjaveele. Samuti hinnatakse, kas ÜP lahenduses on arvestatud Emajõe üleujutusosaladega ning üleujutustest tulenevate ohtudega.

6.2.5 Väärtuslikud maastikud

Väärtuslikud maastikud määratakse maakonnaplaneeringuga. Väärtuslike maastike määramisel hinnatakse ala erinevaid väärtusi. Tartu maakonnas on nendeks väärtusteks: kultuurilis-ajalooline väärtus, esteetiline väärtus, looduslik väärtus, identiteediväärtus ning rekreatiivne väärtus ja turismipotentsiaal. Vastavalt Tartu maakonnaplaneeringule 2030+ jääb Luunja valla territooriumile osaliselt kaks väärtuslikku maastikku: Põdra-Tähemaa-Viira ning Emajõgi Luunjast Kastreni. Viimane on maakondliku tähtsusega ala, mis on hinnatud I klassi (kõige väärtuslikumad, valdavalt hästi hooldatud või säilinud alad). Põdra-Tähemaa-Viira maastik ei oma riiklikku, maakondlikku või kohalikku tähtsust. Tegemist on probleemse maastikuga, kus asustuse kahanemise, elanikkonna vananemise ja traditsioonilise maamajandustegevuse soikumise tõttu maastikule iseloomulik ilme taandub looduslike protsesside toimel. Põdra-Tähemaa-Viira ala väärtuste säilimine eeldab mahajäetud talukohtade taasasustamist ajaloolist külamaastikku väärtustavate elanike poolt.

Emajõgi Luunjast Kastreni maastiku väärtus seisneb Emajõe kallastelt ja kaldal kulgevatelt teedelt avanevates vaadetes. Samuti suurendavad esteetilist väärtust sõiduteid ümbritsev põllumajandusmaastik ning hooldatud mõisapargid. Luunja vallas paiknevad Emajõe kaldal Luunja ja Kavastu mõis. Mõisad ja mõisapargid omavad lisaks esteetilisele väärtusele ka identiteediväärtust. Emajõgi pakub veeliiklusvõimalusi ning kalapüügi harrastamist, mistõttu omab maastik ka suurt turismi ja puhkepotentsiaali.

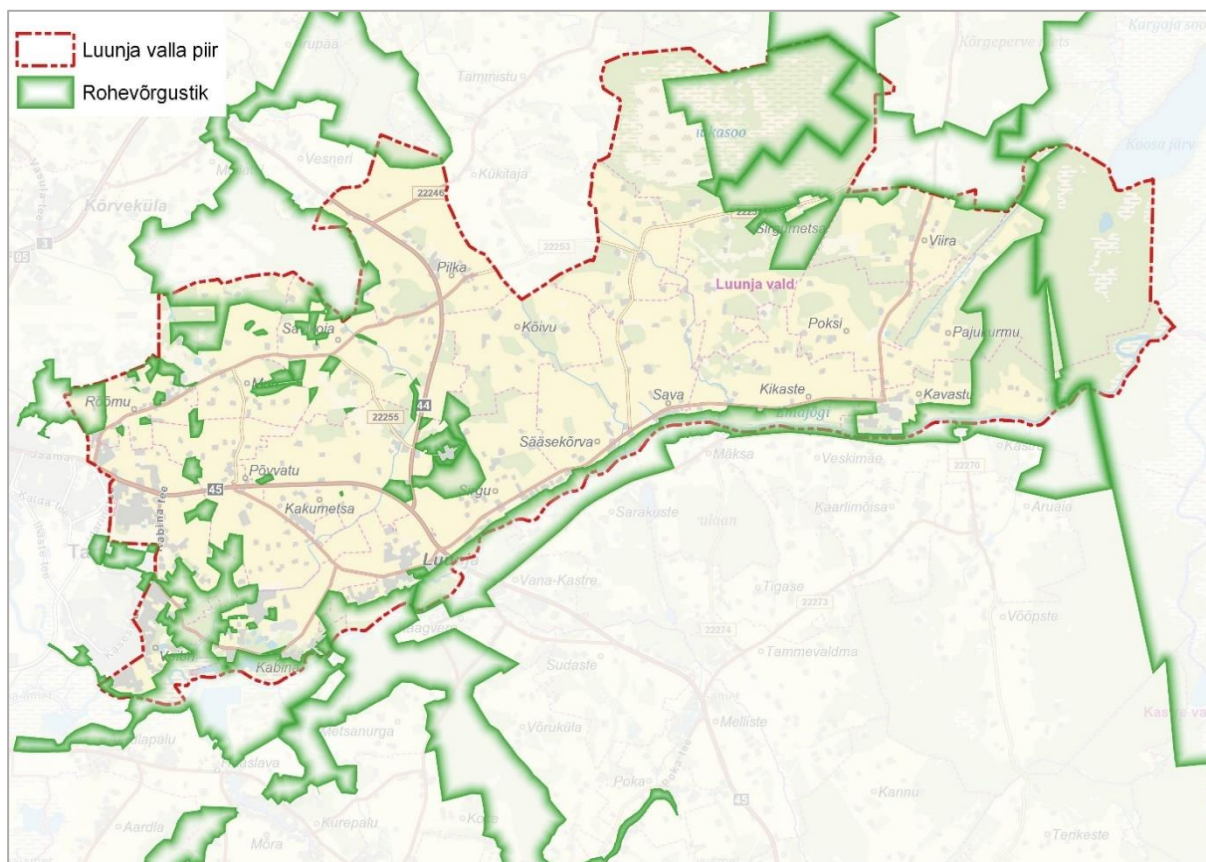
Luunja valla üldplaneeringu ja KSH aruande koostamise käigus vaadatakse üle Tartu maakonnaplaneeringus määratletud väärtuslikud maastikud ning nende kasutamistingimused ja vajadusel täpsustatakse neid. KSH raames hinnatakse sellisel juhul üldplaneeringuga

täpsustatud väärtuslikke maastikke ja neil ning nende mõjualas kavandatud maakasutuse ja maakasutuse tingimuste mõju väärtuslike maastike säilimisele.

6.2.6 Rohevõrgustik

Vastavalt üleriigilisele planeeringule „Eesti 2030+“ on roheline võrgustik ökoloogiliselt toimiv rohealade võrgustik, milles suuremad loodusmaastike alad ehk tuumalad on ühendatud loomade liikumist ja liikide levikut tagavate rohekoridoridega. Roheline võrgustik toetab ökosüsteemide toimimist, säilitades ja luues tingimusi, mis tagavad ökosüsteemi teenused nagu puhas vesi, õhk, tootlik maapind, elurikkus, atraktiivsed puhkepiirkonnad jne. Seega toetab see kaudselt majandust ja kogukondi ning annab elutähtsa panuse kliimamuutuste looduslikku leevendamisse ja sellega kohanemisse.

Luunja valla rohevõrgustik ja selle üldised kasutustingimused võrgustiku toimimise tagamiseks on määratletud Tartu maakonnaplaneeringus aastani 2030+. Üldplaneeringu ülesanne seisneb rohevõrgustiku piiride ja kasutustingimuste täpsustamisel kohaliku omavalitsusüksuse haldusterritooriumi piires. Maakonnaplaneeringus on rõhutatud, et rohelise võrgustiku toimimise tagamiseks tuleb säilitada seda moodustavate maa-alade omavaheline barjäärideta ühendatus. Sidususe säilitamisel on keskne roll rohekoridoridel. Tartu maakonnaplaneeringus rohevõrgustiku tugialasid ja koridore üksteistest ei eristata. Samuti ei ole käsitletud rohevõrgustiku hierarhiat. Maakonnaplaneeringuga määratletud rohevõrgustiku paiknemine on kujutatud joonisel 6.

Joonis 6. Luunja valla rohevõrgustik Tartu maakonnaplaneeringu 2030+ alusel (Andmed: Tartu maakonnaplaneering 2030+, 2019).

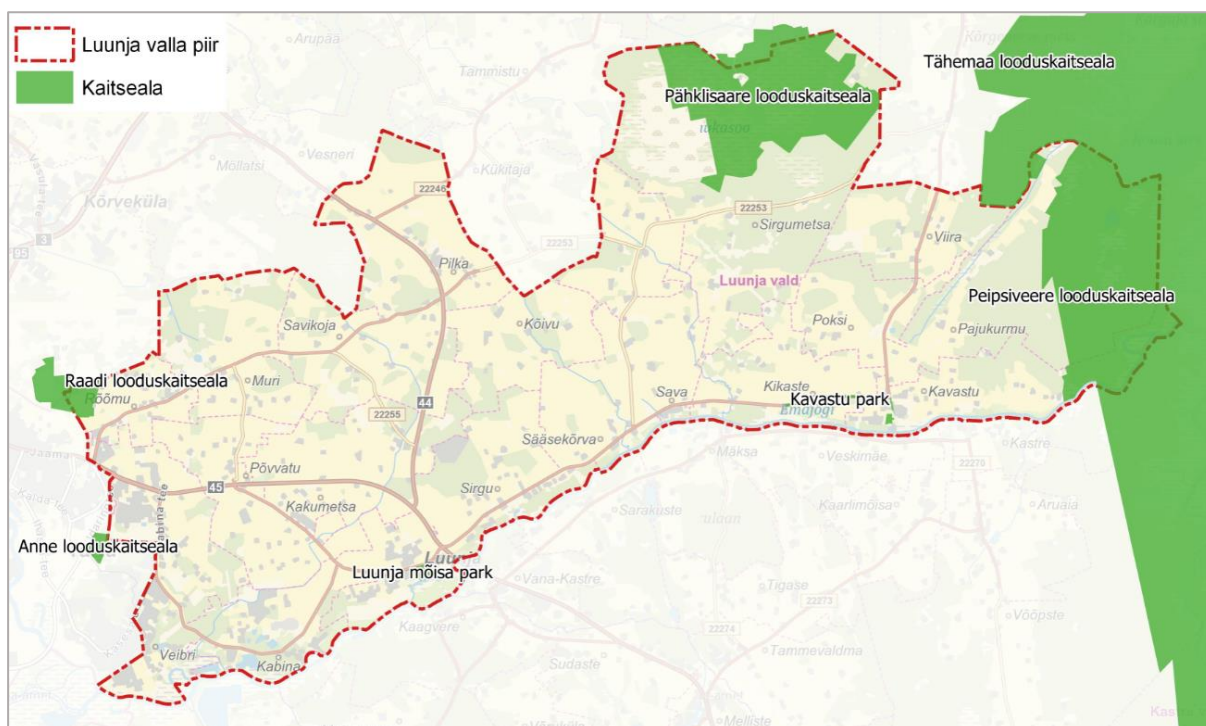
Luunja valla üldplaneeringus täpsustatakse maakonnaplaneeringus kajastatud rohevõrgustiku piire ja kasutustingimusi. Planeeringu ja KSH koostamisel analüüsitakse rohevõrgustiku koridoride toimimist, tugialade paiknemist, konfliktalasid ning lahendusvariante antud piirkonnas. Lisaks hinnatakse rohevõrgustiku kattuvust võimalike teiste kultuuriliste, looduslike ja puhkeomaduste poolest väärtuslike aladega. Rohevõrgustiku jätkusuutlikkuse tagamiseks pööratakse tähelepanu neile seatavate tingimuste vastuolude vältimisele ning samuti ühtse mitmekihilise ja mitmekülgselt kasutatavate väärtuslike alade (sh väärtuslike maastike) võrgustiku kujundamisele.

6.2.7 Kaitstavad loodusobjektid

Kaitstavad loodusobjektid on vastavalt looduskaitseadusele (vastu võetud 21.04.2004) kaitsealad, hoiualad, kaitsealused liigid ja kivistised, püsielupaigad, kaitstavad looduse üksikobjektid ning kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid. Kaitsealadel, püsielupaikades ja kaitstava looduse üksikobjektide puhul lähtub kaitsekord kaitse-eeskirjadest. Hoiualade ja kaitsealuste liikide leiukohtade kaitse lähtub looduskaitseaduses sätestatud tingimustest ning piirangutest.

6.2.7.1 Kaitsealad ja hoiualad

Vastavalt EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem – Keskkonnamõju register): Keskkonnaagentuuri (edaspidi EELIS) andmetele (seisuga 28.05.2021) jääb osaliselt või terviklikult Luunja valla haldusterritooriumile seitse kaitseala: Peipsiveere looduskaitseala, Tähemaa looduskaitseala, Pähkliisaare looduskaitseala, Kavastu park, Luunja mõisa park, Raadi looduskaitseala ja Anne looduskaitseala (joonis 7). Hoiualasid valla territooriumil ei asu.

Joonis 7. Luunja valla haldusterritooriumil asuvad kaitsealad (Andmed: EELIS, 28.05.2021).

Peipsiveere looduskaitseala (KLO1000624) – kaitseala põhiväärtuseks on Emajõe deltasooistik ja selle märgaladega seotud kooslused. Emajõgi, selle lisajõgi Ahja ning harujõed Koosa ja Kalli on liigendanud soostiku soolaamadeks, mis erinevad üksteisest vanuse ja ilme poolest. Kaitseala hõlmab ka Piirissaaart, mis on looduslikelt tingimustest sarnane Emajõe suudme piirkonnaga.

Tähemaa looduskaitseala (KLO1000684) – kaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada ja taastada väärtuslikke metsakooslusi.

Pähklisaare looduskaitseala (KLO1000649) – Pähklisaar kujutab endast 2,5 m kõrgust rabasaart. Rabasaart katab umbes 100-aastane haavaenamusega puistu. Laukasoo keskosas on hästi säilinud älves-laugas kompleks, mis antud regioonis on haruldane. Kaitseala põhieesmärk on kaitsta rabakooslusi ja laugasjärvi.

Kavastu park (KLO1200249) – pargi kaitse-eesmärk on ajalooliselt kujunenud planeeringu, dendroloogiliselt, kultuurilooliselt, ökoloogiliselt, esteetiliselt ja puhkemajanduslikult väärtusliku puistu ning pargi- ja aiakunsti hinnaliste kujunduselementide säilitamine koos edasise kasutamise ja arendamise suunamisega.

Luunja mõisa park (KLO1200244) – pargi kaitse-eesmärk on ajalooliselt kujunenud planeeringu, dendroloogiliselt, kultuurilooliselt, ökoloogiliselt, esteetiliselt ja puhkemajanduslikult väärtusliku puistu ning pargi- ja aiakunsti hinnaliste kujunduselementide säilitamine koos edasise kasutamise ja arendamise suunamisega.

Raadi looduskaitseala (KLO1000640) - Raadi LKA inimõjulised poollooduslikud kooslused on erakordselt väärtusliku taimestikuga, seda nii kaitsealuste soontaimeliikide arvu kui ka populatsioonide suuruse poolest suhteliselt väikesel pindalal. Kokku on kaitsealal registreeritud 14 looduskaitsealust taimeliiki, neist üks I, kolm II ja 10 III kaitsekategoorias, millest ajendatuna alustati 06.03.2009 Keskkonnaministeeriumi korralduse kohaselt ka looduskaitseala moodustamist (Raadi looduskaitseala kaitsekorralduskava 2016-2025).

Anne looduskaitseala (KLO1000286) – looduskaitseala on moodustatud I kaitsekategooria kaitsealuste liikide hariliku kobarpea (*Ligularia sibirica*), mis on ühtlasi loodusdirektiivi II lisa liik, ja püsiksannika (*Swertia perennis*) ning järgmiste III kaitsekategooria kaitsealuste liikide kaitseks: värvi-paskhein (*Serratula tinctoria*), ahtalehine ängelhein (*Thalictrum lucidum*), suur käöpõll (*Listera ovata*) ja vööthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*). Kaitseala kaitsekorralduskava 2015-2024 kohaselt on kaitseala territooriumilt leitud kokku 14 erinevat kaitsealust taimeliiki, kuid praeguseks on kindlalt teada neist 10 liigi esinemine. Kõiki kaitsealuseid liike ei ole seatud ala kaitse-eesmärkideks.

6.2.7.2 Kaitsealused liigid ja püsielupaigad

Luunja vallas on kaitsealused liigid koondunud eelkõige valla idapoolsetele metsa- ja märgaladele ning Emajõe kaldaaladele. Eriti rohkelt leidub Emajõe kallastel kaitsealuseid liike Kabina ja Veibri külas. Valla keskkosas on registreeritud kaitsealuste liikide leiukohti väga vähe.

Kaitsealuste liikide kaitseks on moodustatud vallas üheksa (üks püsielupaik on moodustatud nii mägi-piimputke kui ka ahtalehise kareputke jaoks) püsielupaika. Tabelis 6 on ära toodud liigid, kelle kaitseks antud püsielupaigad on loodud, nende kaitsekategooriad ja püsielupaikade arv.

Tabel 6. Liikide loetelu, kelle kaitseks on moodustatud püsielupaigad ning nende püsielupaikade arv (EELIS, 21.05.2021).

Nimetus	LK kaitsekategooria	Püsielupaikade arv
Ahtaleheline kareputk	I	4
Mägi-piimputk	I	3
Harilik kobarpea	I	1
Merikotkas	I	1
Väike-konnakotkas	I	1

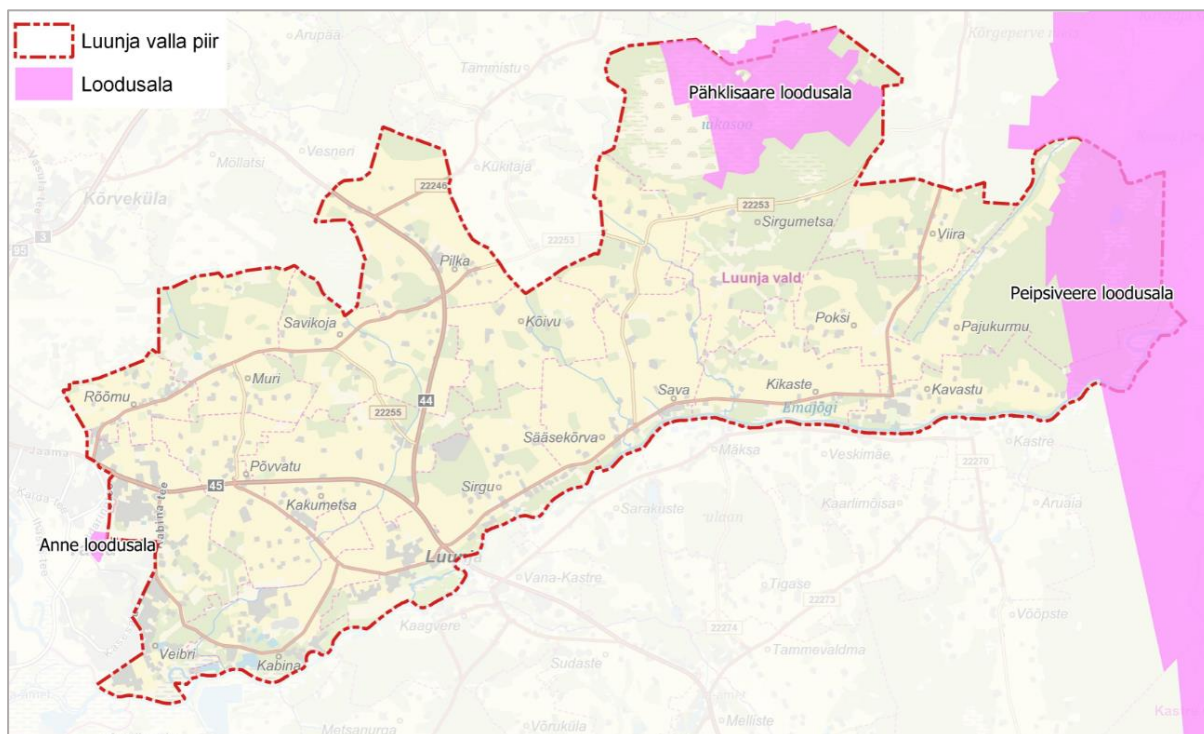
6.2.7.3 Kaitstavad üksikobjektid

Kaitsealuseid üksikobjekte on vallas kaks: Kohtukivi/Kavastu kohtukivi (KLO4000994) ja Luunja suurkivi/Suurkivi rahn (KLO4001101). Mõlema puhul on tegemist rändrahnuga ning mõlemal kehtib 50 m piiranguvöönd. Kohtukivi asub Kavastu külas Luunja - Kavastu - Koosa kõrvalmaantee ääres ca km 9.80. Luunja suurkivi asub Kikaste külas Suurekivi katastriüksusel.

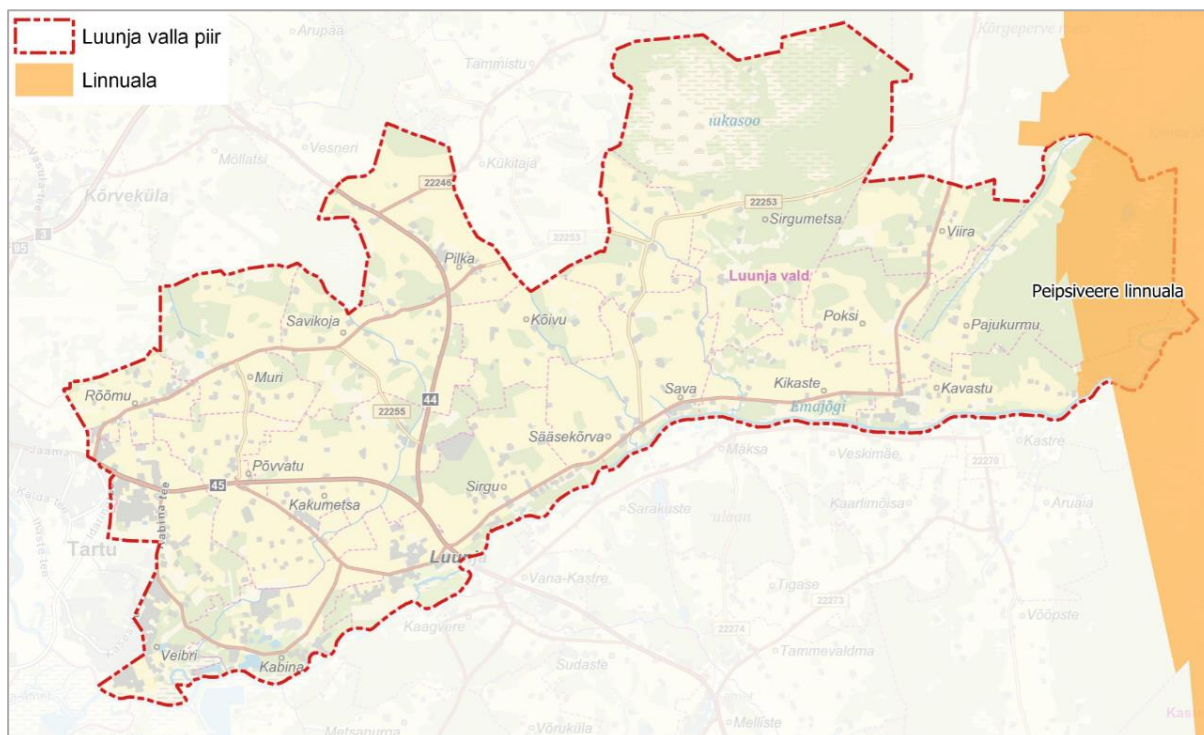
6.2.7.4 Natura 2000 alad

Natura 2000 on üleeuroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud liikide ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse või vajadusel taastada üleeuroopaliselt ohustatud liikide ja elupaikade soodne seisund.

Üleeuroopalisest kaitsealade võrgustikku kuuluvate Natura 2000 linnu- ja loodusalade nimekiri on vastu võetud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldusega nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“. EELIS-e andmetel (seisuga 28.05.2021) jääb Luunja valda osaliselt kolm Natura 2000 võrgustiku loodusala (joonis 8) ning üks linnuala (joonis 9). Loodusalad, mis jäävad valla territooriumile on Peipsiveere loodusala (RAH0000138), Pähklisaare loodusala (RAH0000138) ja Anne loodusala (RAH0000003). Peipsiveere loodusala piir ühtib Peipsiveere linnualaga (RAH0000690).

Joonis 8. Luunja vallas asuvad Natura 2000 võrgustiku loodusalad (Andmed: EELIS, 28.05.2021).

Joonis 9. Luunja vallas asuvad Natura 2000 võrgustiku linnualad (Andmed: EELIS, 28.05.2021).

Eestis on Natura 2000 alade kaitsekord (lubatud ja keelatud tegevused) määratletud siseriiklike kaitsealade kaitse-eeskirjade ja hoiualade puhul looduskaitseaduse (vastu võetud 21.04.2004) alusel. Kaitse-eeskirja ja looduskaitseaduse kõrval on oluliseks tööriistaks (rakenduslikuks tegevusplaaniks) Natura alade kaitse korraldamisel kaitsekorralduskavadel, kus märgitakse ala kaitse-eesmärkide

seisukohast olulised keskkonnategurid ja nende mõju loodusobjektile, kaitse eesmärgid, nende saavutamiseks vajalikud meetmed, tööde tegemise eelisjärjestus, ajakava ning maht.

Luunja valla üldplaneeringus kavandatava maakasutuse ja seatavate tingimuste osas on vajalik arvestada kaitstavate loodusobjektidega. Läbiviidava KSH protsessi raames hinnatakse üldplaneeringuga kavandatu võimalikku mõju kaitstavatele loodusobjektidele. KSH-s viiakse läbi Natura-eelhindamine. Eelhindamisel arvestatakse lisaks otsestele mõjudele ka kaudseid ja kumuleeruvaid mõjusid. Vajadusel teostatakse KSH raames ka Natura asjakohane hindamine.

6.2.8 Kliima

Tulenevalt sellest, et Eesti külgneb ühelt poolt merega ja teiselt poolt mandriga, eristatakse Eesti territooriumil läänemerealist kliimavaldkonda ja mandrilist Sise-Eesti kliimavaldkonda. Geograafilise asendi tõttu kõigub aastaajaliselt päikesekiirgus ja õhutemperatuur tunduvalt. Eesti kliimale on iseloomulik pehme, aga püsiva lumikattega pikk talv (Pandivere kõrgustikul on lumikattega päevade arv väiksem). Mere erisoojusmahtuvuse tõttu on temperatuuri kõikumised leevendatud ning aastaringi kõige soojem ja kõige külmem aeg nihkunud ajaliselt hilisemaks (Eesti Entsüklopeedia).

Üldplaneeringu ja KSH üheks ülesandeks on arvestada kliimamuutustega kaasnevate võimalike riskidega. Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030 (heaks kiidetud 2017) esitab peamised muudatused, mida võib Eestis 21. sajandi jooksul oodata:

- temperatuuritõus, mis on Eestis 20. sajandi teises pooles olnud kiirem kui maailmas keskmiselt, sellest tulenevad jää- ja lumikatte vähenemine; kuuma- ja põuaperioodid; muutused taimekasvus; võõrliikide, sh uute taimekahjurite ja haigustekitajate levik, külmumata ja liigniiske metsamaa, mis piirab raievõimalusi, sesoonsete energiatarbimistippude muutused; elanike terviseprobleemide sagenemine jms;
- sademete hulga suurenemine eriti talveperioodil ja sellest tulenevad üleujutused, kuivenduskraavide ja -süsteemide ning paisude hoolduse mahu suurenemine, jõgede kaldaerosiooni ja sellest tuleneva kaldakindlustamise mahu suurenemine, surve elamute/rajatiste ümberpaigutamiseks, kaevandusvete pumpamismahu suurenemine jms;
- merepinna tõus ja sellest tulenev kaldaerosioon, oht kaldarajatistele, surve ehitiste ümberpaigutamiseks jms;
- tormide sagenemine ning sellest tulenevad nõuded taristu ja ehitiste vastupidavusele ja tormitagajärgede likvideerimise võimele.

Üldplaneeringu väljatöötamisel arvestatakse kliimamuutustest tingitud riskidega ning pakutakse välja riskide maandamisvõimalused. KSH-s hinnatakse, kuidas üldplaneeringu lahendus aitab kaasa kliimamuutustega kaasnevate mõjude kohanemisega ja maandamisega.

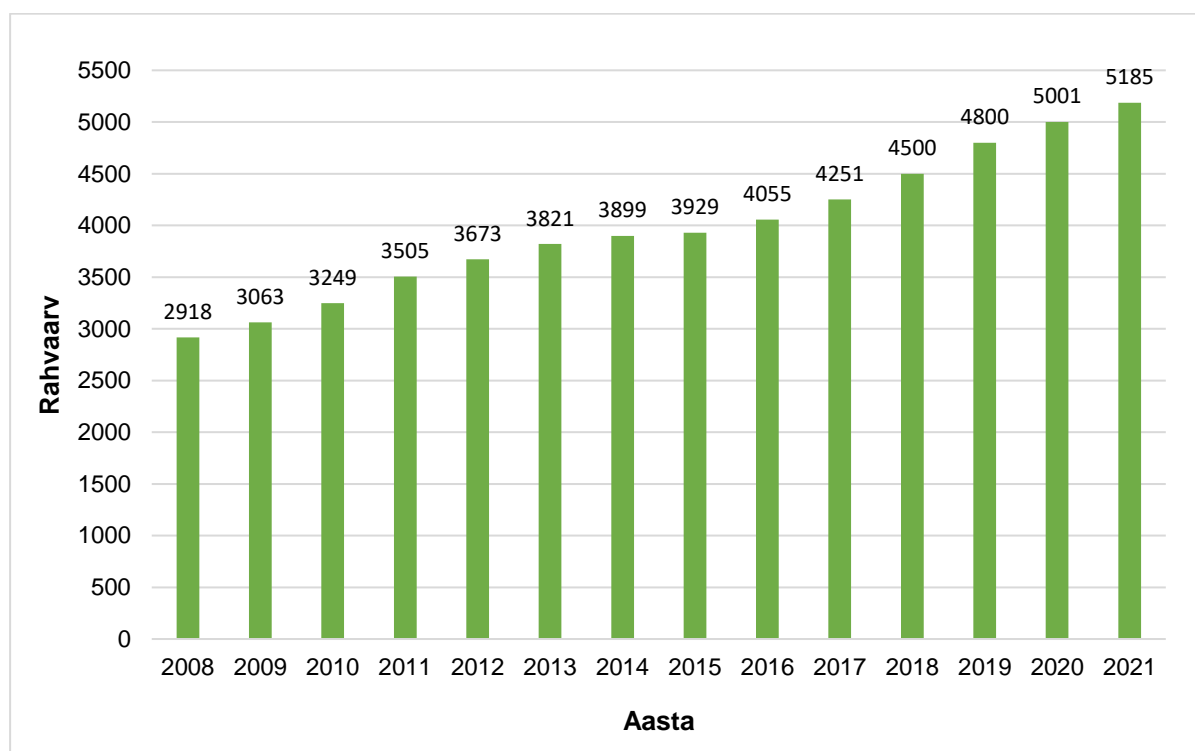
6.3 Sotsiaalmajanduslik keskkond

Luunja Vallavalitsus lasi 2019. aastal koostada üldplaneeringu koostamisele eeltööna Luunja valla üldplaneeringu ruumilise arengu analüüsi, mille eesmärgiks oli välja selgitada valla ruumilise arengu

vajadused ja arengueesmärgid. Aruanne annab põhjaliku ülevaate valla rahvastikust, tööhõivest ja ettevõtluskeskkonnast ning sotsiaalsest taristust. Järgmistes peatükkides põhinetakse suures osas üldplaneeringu ruumilise arengu analüüsis väljatoodule.

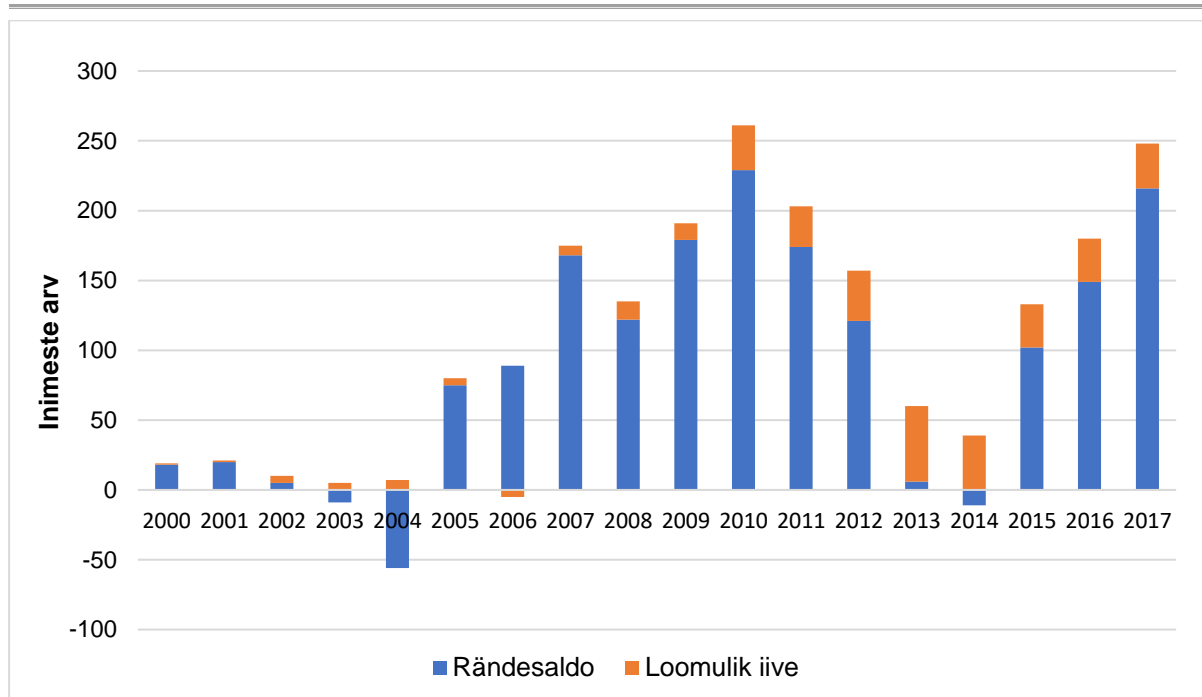
6.3.1 Rahvastik

Kui mitmetes teistes Eesti omavalitsusüksustes on probleemiks elanikkonna vananemine ja vähenemine, siis Luunja vallas on rahvaarv suurenev ning valla elanikkond noor. Luunja valla elanikkonna arvukus on viimase 13 aasta jooksul pidevalt kasvanud (joonis 10). Aastatel 2016-2021 on elanike arv kasvanud 1 130 inimese võrra.

Joonis 10. Luunja valla rahvaarvu muutused perioodil 2008-2021 (Rahvastikuregister, 21.05.2021).

Elanikkonna kasv on tingitud eelkõige sisserändest (joonis 11). Positiivne sisseränne tuleneb Tartu valglinnastumisest ehk valla piirnemisest Tartu linnaga. Perioodil 2008-2021 on elanike arv kõige rohkem suurenenud Tartu linna külje all paiknevates küldades (Veibri ja Lohkva külad). Üldine trend on, et valla lääneosas rahvastik kasvab ning idaosas on valla elanike arv stabiilne või isegi kahanev (Hendrikson & Ko, 2019).

Joonis 11. Luunja valla rändesaldo ja loomulik iive aastatel 2000 – 2017 (Hendrikson & Ko, 2019).

Valda sisse­rändajad on olnud peamiselt noored inimesed, kes on elutsükli­lt pere loomise etapis. Noorte inimeste sisse­ränne on omakorda suurendanud vallas sündimuste arvu. Võrdluses kogu Eesti ja Tartu maakonna keskmisega on Luunja vallas oluliselt enam lapsi ja oluliselt vähem eakaid (Hendrikson & Ko, 2019). Statistikaameti andmete põhjal (2020. aasta seisuga) on vallas ülal­peetavate määr 48,2%, mis tähendab, et 100 tööealise elaniku kohta on 48,2 ülal­peetavat.

Valla prognoos on Statistikaameti koostatud klasteranalüüsi ja rahvastikuprognoo­si põhjal (2015) positiivne: Luunja vald kuulub seniste rahvastikuprotsesside ja prognoosi poolest Eesti omavalitsustest kõige soodsamate sekka ja ette on näha rahvastiku jätkuvat kasvu (tabel 7). Laste osatähtsus on kõrge (üle 20%), rahvastiku kasvu panustavad nii positiivne loomulik iive kui ka positiivne rändesaldo. Rahvastik on keskmiselt võrdlemisi noor, elanike keskmine vanus kasvab perioodi 2015–2030 jooksul 36 eluaastast 39-le.

Tabel 7. Prognoositav rahvaarvu muutus Luunja vallas perioodil 2015–2030 (Statistikaamet, 2015).

	2015–2020 / ühes aastas	2020–2025 / ühes aastas	2025–2030 / ühes aastas	2015–2030 muutus kokku
Loomulik iive	0,3%	0,2%	0,1%	3,4%
Ränne	1,1%	0,9%	0,8%	14,5–16,4 %
Rahvaarvu muutus	1,4%	1,1%	0,9%	17,9–19,8 %

Valla ruumilise arengu analüüsis tuuakse välja, et ÜP koostamisel on oluline pöörata tähelepanu laste ja tööealiste sotsiaalsetele vajadustele ning nendega seotud taristule. Noored pered peavad tähtsaks, et nende elukoht oleks lastesõbralik ning et läheduses oleksid olemas värskes õhus vaba aja veetmise kohti nagu näiteks avalikke spordi- ja mänguväljakuid. Valla

rahvastikukasvu eelduseks ja üldplaneeringus lahendust vajavaks teemaks on lasteaias või -sõimekohtade tagamine. Selleks, et vald ei kujuneks vaid üheks etapiks inimeste elutsükli põhineval elukohavahetustel on oluline arendada vallas ettevõtluskeskkonda, et soodustada seeläbi uute töökohtade juurdeteket ning tegeleda üleüldiselt elukeskkonna kvaliteedi tõstmisega (teenuste kättesaadavus ja ligipääsetavus). KSH aruandes analüüsitakse, kas üldplaneeringu lahendus arvestab valla rahvastiku trendidega üldisel tasandil ning asustusüksuste tasandil.

6.3.2 Ettevõtlus

Luunja vald paikneb geograafiliselt ja logistiliselt soodsas kohas, asudes Tartu linna lähialas. Äri ja tootmise maa-alad on koondunud eelkõige Lohkva küllaasse, kuid osaliselt ka Emajõe äärde Kabina külasse ning Luunja alevikku. Suurimaks ettevõtlusalaks on Laukasoo turbatootmisala (mäetööstusmaa) valla põhjaosas. Vastavalt Maksu- ja Tolliameti poolt koostatud kohalike omavalitsuste ettevõtluse statistikale (versioon 25.05.2021) oli Luunja vallas 2021. aasta jaanuari-märtsikuu seisuga kokku 265 tegutsevat ettevõtet (ettevõtted kellel on käive või töötajad). Oluline osa Luunja valla ettevõtetest tegutseb hulgi- ja jaekaubanduses (18%) ning ehituses (19%) (tabel 8). Samuti tegutseb arvestatav osa (11%) ettevõtetest kutse-, teadus- ja tehnikaalastes tegevustes. Vallas tegutseb vähe meelelahutus-, haridus-, ravi- jt teenuste pakkujaid (2%). Antud valdkonna teenused on valla elanikele hästi kättesaadavad Tartu linnas. Enamik vallas tegutsevatest ettevõtetest on väikeettevõtted (11-49 töötajat) või mikroettevõtted (kuni 10 töötajaga).

Tabel 8. Luunja vallas tegutsevate ettevõtete jaotus tegevusalade põhjal (Maksu- ja Tolliamet, 2021).

Tegevusala	Tegutsevate ettevõtete arv omavalitsuses	Osatähtsus (%)
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	21	8
Mäetööstus	2	1
Töötlev tööstus	11	4
Ehitus	51	19
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	49	18
Veondus ja laondus	16	6
Majutus ja toitlustus	7	3
Info ja side	16	6
Finants- ja kindlustustegevus	2	1
Kinnisvaraala tegevus	13	5
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	29	11
Haldus- ja abitegevused	11	4
Haridus	7	3
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	4	2
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	6	2
Muud teenindavad tegevused	20	8
Tegevusalad kokku:	265	100

Üldplaneeringu koostamisel on oluline tähelepanu pöörata piirkondlikest eelistest ja eripäradest tulenevate arenguvõimaluste ärakasutamisele (ldaringtee arengupotentsiaal, Emajõe veeteed turismi- ja puhkepiirkonnana, Lohkva valla suurima ettevõtluspiirkonnana ja teiste väljakujunenud tegevustele). Valla arengukava seab eesmärgiks ettevõtluse arenguks sobivate alade väljaselgitamise ning ettevõtluseks soodsate tingimuste loomise. Üldplaneeringu koostamisel tuleks eraldi tähelepanu pöörata turismi arendamisele vallas. Turism omab Luunja valla puhul suurt arenguprospektiivi. Üldplaneeringus saab toetada turismi ja puhkemajanduse arengut miljöövärtuslike alade kujundamise, valla territooriumil oleva turismiinfrastruktuuri rajamise (Luunja Jõesadam, sildumiskohad Emajõe ääres, lõkkeplatsid) ning uute atraktiivsete külastusobjektide loomise (nt matkaradade rajamine) kaudu. KSH aruandes hinnatakse üldplaneeringu lahenduse mõju valla ettevõtluskeskkonnale ja valla turismi edendamisele ning jälgitakse, et perspektiivsete tootmise ja äri maa-alade kavandamisega ei kaasneks negatiivseid mõjusid valla elanike elukeskkonnale.

6.3.3 Sotsiaalne taristu

Sotsiaalse taristu alla kuuluvad valitsus- ja ametiasutused, haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande asutused, esmatarbekaupade müük, panga- ja postiteenused, internetiühendus ning kultuuri- ja spordiasutused. Sotsiaalse taristu alla kuuluvad ka puhke- ja virgestusalad ning rohealad kui igapäevaseid ökosüsteemi teenuseid osutav osa rohevõrgustikust.

Luunja vallas on erinevad sotsiaalse taristu hooned ja rajatised koondunud peamiselt Luunja alevikku. Tartu maakonnaplaneeringus 2030+ on Luunja alevik määratud kohalikuks keskuseks. Haridus- ja kultuuriasutusi leidub ka Kavastu ja Lohkva külades, kuid teistes külades sotsiaalne taristu puudub.

Vallas asub 3 lasteaeda: Luunja Lasteaed Midrimaa, Lohkva Lasteaed ning Kavastu Algkool-Lasteaed (algkooli õppetöö toimub 1.- 4. klassini). Lisaks tegutseb Lohkvas Pillikoori lastehoid. Kavastu Algkool-Lasteaed lasteaiaruumid võimaldavad ühe liitühema (21 last) tegevuse. Luunja Midrimaa lasteaias on kokku kaheksa rühma. Lohkva Lasteaias on kohti kokku 120 lapsele. Luunja vallas saab üldharidust omandada Luunja Keskkoolis, mis asub Luunja alevikus.

Tabelis 9 on välja toodud Luunja vallas 1-6 aastaste laste arv aastatel 2015-2021. Vallas on koolieelsete laste arv viimasel seitsmel aastal jõudsalt kasvanud. Antud hetkel ei suuda Luunja vallas olemasolevad lasteaiad tagada lasteaiakohtade piisavuse.

Tabel 9. Luunja vallas 1-6 aastaste laste arv perioodil 2015-2021 (Statistikaamet, 26.05.2021).

Aasta	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Laste arv (1-6 a)	334	362	384	410	424	456	490

Luunja valla suurim ja olulisim spordirajatis on Luunja Keskkooli spordikompleks koos staadioniga. Erasektori poolt on valda rajatud ratsutamiskompleksid, kus on head võimalused ratsaspordiga tegelemiseks.

Kultuuri-, spordi- ja noorsootööd korraldab Luunja kultuuri- ja vabaajakeskus, mis pakub tegevusi igas vanuses elanikele. Kultuuri- ja vabaajakeskuse tegevuse eesmärgiks on Luunja valla elanike kultuurilise teenindamise tagamine, rahvakultuuri säilitamine ja arendamine, huvi-, spordi- ja vabaajategevuse ning avatud noorsootöö korraldamine ning koordineerimine. Lisaks on Luunja vallas kolm rahvaraamatukogu: Lohkvas, Luunjas ja Kavastus.

Luunja vallas tegutsevad külaseltsid Lohkva, Sirgu ja Sava külades, Luunja alevikus Luunja Maanaiste Selts ja MTÜ Luunja Aidarahvas ning Kavastu külas Kavastu Maanaiste Selts. Lisaks toetavad valla elu tegevust ka mittetulundusühingud nagu Luunja Hüvanguks ja Münnich.

Kõrgema järgu teenuste (kaubandus-, haridus-, meditsiini-, kultuuri- jt teenused) oluliseks pakkujaks on Tartu linn.

Üldplaneeringu ja KSH aruande koostamisel analüüsitakse vallas teenuste kättesaadavust ja täiendava sotsiaalse taristu ruumivajadusi. Teenuste arendamise suunamisel lähtutakse vallas väljakujunenud asustusstruktuurist ning asustusüksuste arengute perspektiivist (mille peamiseks mõjutajaks on rahvastikum muutuste trendid). Hajaasustatud piirkondades on kauguse, asustustiheduse ja ühistranspordikorralduse mõistes paratamatult teatud teenuste kättesaadavus raskendatud. Üldplaneeringus tuleb tähelepanu osutada Lohkva ja Kavastu kui valla teiste tõmbekohtade ja teenuste mitmekülgsemale arengule.

6.4 Tehniline infrastruktuur

Jäätmemajandus

Luunja vallas ametlikult tegutsevaid prügiladestuskohti ei ole. Alates 2014. aastast teostab Luunja vallas korraldatud jäätmevedu AS Ragn-Sells. Valla jäätmekogumispunkt asub Luunja alevikus. Jäätmete kogumispunktis võetakse vastu järgmisi jäätmeid: papp ja paber, pakendijäätmed (klaas-, plast-, metall-tetrapakend), elektroonikaromud (televisiorid, külmkapid jne) ja ohtlikud jäätmed (õlid, õlifiltrid, päevalgustuslambid, aegunud ravimid, värvi- ja lakijäätmed, olmekemikaalid, vanad akud). Täiendavaks võimaluseks valla elanikele on kasutada aadressidel Turu 49 ja Jaama 72c asuvaid Tartu linna keskkonnajäätmeid (omavalitsuste vahel sõlmitud lepingu alusel). Ohtlike jäätmeid ja olmeelektroonikat kogutakse elanikelt üks kord aastas toimuvate kogumisringidega. Biolagunevate jäätmete osas on lähimaks käitluskohaks Ülenurme vallas Aardlapalu ümberlaadimisjaama kompostimisväljak (Luunja valla jäätmekava 2019-2025, 2018).

Luunja valla jäätmekava 2019-2025 (vastu võetud 2018) kohaselt on vallas vaja lahendada nii haljasaladel tekkivate kui ka elanike aia- ja haljastusjäätmete vastuvõtmine ja kompostimine. Lahenduseks saab olla kas nõuetekohase kompostimisväljaku rajamine või vastava teenusepakkujaga lepingu sõlmimine. Jäätmekavas pakutakse kompostväljaku potentsiaalse asukohana välja Luunja aleviku Talli tn 1 katastriüksust.

Ühisvee- ja kanalisatsioonivõrk

Luunja vallas paiknevate ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise piirkondadeks on vee-ettevõtja Emajõe Veevärk AS tegevuspiirkonnas järgmised asulad: Luunja alevik, Kakumetsa küla, Põvvatu küla ja Pilka küla olemasolevalt ning perspektiivis Kavastu küla. Asulate ühisveevärk ja -kanalisatsioon rajanevad asulate lokaalsetel veehaaretel ja reoveepuhastitel. Luunja vallas paiknevate ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise piirkondadeks on vee-ettevõtja Tartu Veevärk AS tegevuspiirkonnas järgmised asulad: Lohkva küla, Rõõmu küla ja Veibri küla. Asulate ühisveevärk ja -kanalisatsioon kuuluvad Tartu linna ÜVK koosseisu (Luunja valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2018-2029, 2018).

EELIS-e andmetel asub Luunja vallas kaks reoveekogumisala: Luunja (KKR: RKA0780444) ja Tartu (KKR: RKA0780420).

Valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2018-2029 kohaselt on Kabina külla kavas moodustada reoveekogumisala ning ehitada välja tänapäevane ühisveevärk ja kanalisatsioon. Kabina küla asub Luunja valla edelanurgas Emajõe läheduses. Piirkond asub keskmiselt kaitstud põhjaveega alal. Perspektiivseks reoveekogumisalaks on aiandusühistute ala, mis paikneb Kabina küla põhjaosas. Piirkonnas paikneb 181 kinnistut, suvilaid võetakse järjest aastaringsesse kasutusse elumajadena. Samuti on aiandusühistute piirkonna naabruses kehtestatud mitmeid detailplaneeringud, peamiselt elamukruntide moodustamiseks.

Soojavarustus

Vallas on olemas kaugküttevõrk Luunja alevikus. Luunja aleviku kaugküttepiirkonda teenindab küllaltki amortiseerunud katelseadmetega puiduhakkel ja -jäätmetel töötav tsentraalne katlamaja. Katlad on töös olnud üle 30 aasta. Soojustrassid kulgevad katlamajast võrdselt nii kirde kui edela suunal. Soojusvõrku on plaanis laiendada aleviku põhjapoolsesse ossa, kuna see võiks olla perspektiivikas piirkond uuselamute arengul. Kaugküttesoojuse tarbijateks on põhiliselt valla asutused ja alevikus paiknevad kortermajad, vähemal määral äri- ja tööstustarbivad (Luunja valla soojusmajanduse arengukava 2016-2026, 2016).

Valla jäätmemajanduse, ühisvee ja -kanalisatsiooni ning soojusmajanduse arendamiseks on koostatud eraldi arengukavad, mille põhjal vastavate infrastruktuuride arendamine toimub. Arengukavad on üldplaneeringu lahendusele sisendiks. Üldplaneering toetab arengukavade elluviimist käsitledes seal väljatoodud puudujääke, mida saab lahendada üldplaneeringuga (eelkõige maakasutuste planeerimise kaudu). Koostatava KSH raames hinnatakse tehnilise taristu arendamisega kaasnevaid mõjusid nii looduskeskkonnale kui asustuse üldisele vajadusele. Eraldi pööratakse tähelepanu sademevee kanalisatsiooni arendamisele perspektiivsetel aladel. Vajadusel määratakse üldplaneeringus perspektiivsed tuletõrje veevarustuse kohad.

Teedevõrk

Luunja valla teedevõrk (riigimaanteed ja kohalikud teed) on suhteliselt hästi välja kujunenud. Riigiteedest läbivad Luunja valda tugimaanteed nr 44 Aovere – Luunja ja nr 45 Tartu – Räpina – Värskas ning kõrvalmaanteed nr 22250 Luunja – Kavastu – Koosa, nr 22253 Rõõmu – Viira, nr 22246 Pilka – Tähemaa, nr 22256 Sava – Sääsküla, nr 22251 Põvvatu – Luunja, nr 22252 Lohkva – Kabina – Vanamõisa, nr 22255 Haki – Savikoja ja nr 22254 Põvvatu – Sahkapuu.

Valla kergliiklusteed on rajatud Tartu – Põvvatu – Luunja teelõigule, Lohkva – Kabina – Vanamõisa tee ja Rõõmu – Viira tee alguslõikudele.

Luunja valla suhteliselt hästi välja kujunenud teedevõrgustiku olemasolu tõttu keskendutakse ÜP ja KSH koostamisel eelkõige kergliiklusteede võrgustiku täiendamisele ja arendamisele. Vajalik on jalgratta- ja jalgteede võrgustiku väljaarendamine tihedamalt asustatus külakeskustes ja suuremate teede ääres. KSH aruandes analüüsitakse, kas üldplaneeringu lahenduses on arvestatud Tartu linna idapoolse ringtee teemaplaneeringuga.

Sadamad

Sadamaregistri (2021) andmetel asub Luunja vallas kolm sadamat: Luunja Jõesadam (Jõesadama tn 10), Saaga Sadam (Saaga tee 9c) ja Veibri Sadam (Jõekaare tee 15, ehitamisel). Tartu maakonnaplaneeringus 2030+ on Luunja vallas ära toodud kümme sildumiskohta. Tartumaa arengustrateegia kohaselt on vajalik Emajõeale rajada täiendavaid sildumiskohti.

Üldplaneeringus kaardistatakse olemasolevad sadamad ja veeskamiskohad ning määratletakse uute vajadus, asukohad ja rajamistingimused. Sadamate ja veeskamiskohtade (üldiste) asukohtade määratlemisel on üheks sisendiks eeldatavad keskkonnamõjud.

Üldplaneeringuga planeeritavate uute sadamate, veeskamiskohtade- ja sildumiskohtadega kaasneva keskkonnamõju olulisus oleneb perspektiivse ehitise asukohast (nt looduskaitse objektide olemasolu) ning iseloomust (nt kas rajatakse väikesadam või kaubasadam jne). Eelduslikult uute väikesadamate, veeskamiskohtade ja sildumiskohtade rajamisega olulist keskkonnamõju ei kaasne. Siiski ei ole olulise keskkonnamõju esinemine välistatud.

6.5 Riigikaitseline tegevus

Luunja vallas Sirgu külas asub Luunja linnak, mille piiranguvöönd kinnistu piirist on 2000 m. Vastavalt Tartu maakonnaplaneeringule tuleb piiranguvööndi ulatuses koostatavad planeeringud ja projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitamise teatis kooskõlastada Kaitseministeeriumiga.

KSH aruandes analüüsitakse, kas üldplaneeringu lahenduses on maakasutuse planeerimisel arvestatud Luunja linnaku piiranguvööndiga ja sellest tulenevate kitsendustega. Vastavalt Kaitseministri 26.06.2015 määrusele nr 16 „Riigikaitse ehitise töövõime kriteeriumid, piirangute ruumiline ulatus ja andmed riigikaitse ehitise töövõimet mõjutavate ehitiste kohta“ ei tohi riigikaitse ehitise piiranguvööndisse püstitatav ehitise või piiranguvööndis asuva

ehitise laiendamine või ümberehitamine vähendada riigikaitse ehitise töövõimet ja suurendada ohtu riigikaitsele ehitisele.

6.6 Suurõnnetuse ohuga ja ohtlikud ettevõtted

Vastavalt Maa-ameti geoportaali kaardirakendusele ohtlikud ettevõtted ja vesivarustus (seisuga 21.05.2021) ei asu Luunja vallas ühtegi suurõnnetuse ohuga või ohtlikku ettevõtet.

Juhul, kui üldplaneeringus nähakse ette keskkonnaohtlikud või suurõnnetuse ohuga ettevõtete asukohad, hinnatakse KSH aruandes sellega seotud riske, valides neile sobivaim asukoht õnnetusjuhtumi tagajärgede ennetamise vajadusest lähtudes ning tuuakse välja, milliseid meetmeid on vaja kavandada õnnetuste ennetamiseks-tagajärgede leevendamiseks. Ohtlike ja suurõnnetuste ohuga ettevõtete planeerimisel, laiendamisel või tootmise suurendamisel on oluline säilitada ohutuse tagamiseks vajalik vahemaa kaitse ning elamurajoonide, ühiskondlikus kasutuses olevate hoonete ja alade, puhkealade ning võimaluse korral peamiste transpordiliinide vahel. Samuti peab selliste ettevõtete kavandamine toimuma koostöös Päästeametiga.

6.7 Jääkreostusobjektid

Registreeritud jääkreostusobjekte Luunja valla territooriumil ei ole (EELIS, 21.05.2021).

Juhul kui üldplaneeringu koostamise käigus peaks selguma, et valla territooriumil asub jääkreostusobjekte, hinnatakse KSH aruandes, kas nendega on üldplaneeringus maakasutuse ja tingimuste määramisel arvestatud.

6.8 Ajaloolis-kultuuriline keskkond

6.8.1 Riiklikud kultuurimälestised

Kultuurimälestiste riikliku registri andmetel (seisuga 02.06.2021) asub Luunja valla haldusterritooriumil 28 kinnismälestist - 2 ajaloomälestist, 13 arheoloogiamälestist ja 13 ehitismälestist. Samuti asub vallas 3 XX sajandi kultuuriväärtuslikku objekti. Enamus kultuurimälestistes Luunja vallas asuvad Emajõe kaldaalal.

KSH aruandes hinnatakse üldplaneeringu elluviimisel võimalikku mõju (nii positiivset kui negatiivset) kultuurimälestistele. Mälestised näitavad piirkonna kultuurimaastiku ajalist mitmekihilisust, mistõttu tuleb planeerimisel lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada nende kui avaliku väärtusega. Korrastatud ja hoitud kultuuriväärtused loovad parema ja atraktiivsema elukeskkonna. Vajadusel tehakse ÜP-s ettepanekud uute kultuuripärandi objektide määramiseks.

6.8.2 Kohalikul tasandil kaitstavad ajaloolis-kultuuriliselt väärtuslikud objektid

EELIS-e andmetel (seisuga 21.05.2021) asub Luunja vallas 190 kaardistatud pärandkultuuriobjekti. Nende hulka kuuluvad nii mõisaarhitektuuri objektid kui ka põlisel talukohad ja nendega seotud objektid, hauad, mälestuskivid, põlispuud, sõjalised objektid jne.

Pärandkultuur on eelmiste põlvkondade tegutsemise jäljed maastikul. See on osa meie kultuurist, tükike meie rahvuslikust pärandist. Pärandkultuuriobjektid on seotud asustuse kujunemislooga, maa ja rahva ning kogukonna ajaloo, traditsioonilise elulaadiga, metsamajanduse ajaloo ning kohaliku tööstusega.

Pärandkultuuriobjektid ei ole seaduse ega muu õigusaktiga kaitstud ning selleks, et pärandkultuuriobjektid raietööde tõttu, teadmatusel või niisama hooletusest ei hävineks, on oluline nende kaardistamine ning inimeste teadlikkuse tõstmine. Pärandkultuuriobjektide andmete kogumisega tegeleb Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK), et unustuste hõlma vajunud kultuurimärgid uuesti tähelepanu alla tuua. Andmed on koondatud Eesti Looduse Infosüsteemi.

Kui üldplaneeringu koostamise protsessis otsustatakse, et pärandkultuuriobjektide või nendest teatud osa käsitlemine üldplaneeringu mahus on otstarbekas ja vajalik, siis kantakse nende asukohad väärtuste ja piirangute joonisele. Vajadusel määratakse pärandkultuuriobjektidele säilimist tagavad meetmed.

6.8.3 Miljööväärtuslikud alad

Miljööväärtuslikud alad on alad (või objektid), mida on kohalikke olusid arvestades oluline esile tuua ja kaitsta, kuna tegemist on ruumielementide või nende kooslustega, mis loovad tervikliku, harmoonilise üldpildi või on ajaloolis-kultuurilise väärtusega. Sellest tulenevalt on oluline nende säilimiseks ja kaitsmiseks sätestada ka tingimused nii nende alade/objektide kasutamisel, nendel tegutsemisel kui ka kontaktvööndis (mõjualas) tegutsemiseks. Miljööväärtuslikud alad määratakse üldplaneeringutes. Kehtiva üldplaneeringuga on vallas miljööväärtuslikeks aladeks määratud:

- Kastre mnt ja Suure-Emajõe vaheline ala (555 ha);
- Kohaliku mnt nr 4320002 ja Suure-Emajõe äärne ala (202 ha);
- Luunja park ja selle lähiümbrus.

Vastavalt kehtivale üldplaneeringule tuleb miljööväärtuslikul hoonestusalal järgida kohalikke hoonestus- ja ehitustavasid (kinnistute suurus, ehitusjoon, hoonete korruselisus, paigutus ja mastaap, traditsioonilised ehitusmaterjalid ja kujundusvõtted, haljastustavad, piirete olemasolu või puudumine jms) ning soodustama hoonestusala terviklikkuse säilimist ja taastamist.

Üldplaneeringu ja selle KSH koostamisel vaadatakse üle kehtiva üldplaneeringuga määratud miljööväärtuslikud alad ning neile kehtestatud ehitustingimused ja vajadusel täpsutatakse või muudetakse neid. KSH aruandes analüüsitakse, kas üldplaneeringus määratud ehitustingimused on piisavad miljööväärtuslike alade väärtuste säilimiseks.

7. Üldplaneeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel lähtutakse üldplaneeringus käsitletavatest valdkondadest ja nende üldistusastmetest ning eelkõige hinnatakse nende valdkondadega seonduvaid mõjusid, mis lahendatakse ära üldplaneeringu koostamise käigus või mille osas tehakse üldplaneeringus ettepanekud. KSH olulisimaks eesmärgiks on planeeringu koostamisel leida sellised lahendused, mille puhul oleks võimalik vältida või maksimaalselt vähendada ebasoodsat mõju inimese tervisele, elu- ja looduskeskkonnale.

Üldplaneeringu ja KSH käigus kujundatakse alternatiivsed planeeringulahendused ning nende seast valitakse sobivaim lahendus. Alternatiivide täpne sisu selgub edasise protsessi käigus.

KSH koostamisel lähtutakse planeeringu täpsusastmest ning muudest faktoritest tulenevatest eripäradest.

KSH käigus hinnatakse üldplaneeringu elluviimisest tulenevat mõju looduskeskkonnale, sotsiaalsele ja kultuurilisele keskkonnale. KSH-s käsitletakse üldplaneeringu seoseid teiste asjakohaste strateegiliste dokumentidega ja vastavust nendes püstitatud eesmärkidele. Üldplaneeringu lähteseisukohtades on toodud üldisemad tingimused (visioon), millega peab üldplaneeringu koostamisel arvestama ja millest lähtutakse ka KSH aruande koostamisel.

Hindamise käigus täpsustatakse võimaliku mõju iseloom ja ulatus olulisemate, üldplaneeringu eesmärkidega seonduvate keskkonnakomponentide lõikes. Planeeringulahenduse väljatöötamine ja KSH on omavahel tihedalt seotud ning paralleelselt kulgevad protsessid. KSH käigus hinnatakse üldplaneeringu lahendustest tulenevat keskkonnamõju järgmistes valdkondades:

- looduskeskkonnale, sh pinna- ja põhjaveele, maastikule, väärtuslikele maastikele, rohelisele võrgustikule, loodusväärtuslikele aladele, kaitsealustele aladele ja -objektidele (sh Natura 2000 võrgustiku aladele);
- sotsiaalsele keskkonnale, sh maakasutusele (elamuarendus, ettevõtluskeskkond, põllumajanduslik tootmine, teenuste ja töökohtade kättesaadavus jm), elanikkonna heaolule ja tervisele (sh müra, õhusaaste, turvalisus, ohutus);
- ajaloolis-kultuurilistele väärtustele (kultuurimälestised, miljööväärtuslikud alad).

Üldplaneeringu ja KSH koostamise protsessi käigus võib lisanduda mõjusid, mida põhjendatud vajaduse korral töö käigus hinnatakse.

Mõjude hindamine lähtub strateegilisest lähenemisest, et omavalitsuse territooriumil asuvad arendatavad alad, kaitsealad, rohevõrgustik, väärtuslikud maastikud peavad jääma harmooniliselt koos eksisteerima. Mõju hinnatakse seisukohast, et üldplaneering peab minimeerima võimalused arenduseks, mis tekitavad või mille juures ilmneb vahetu ja oluline negatiivne mõju looduskeskkonnale, mida ei ole võimalik leevendada. KSH-s pööratakse tähelepanu sellele, et pikaajalise ruumilise arengu kavandamine arvestaks tasakaalustatult sotsiaalse, kultuurilise ja looduskeskkonnaga.

Mõjusid hinnatakse mõlemas suunas ehk nii üldplaneeringuga kavandatu mõju keskkonnale kui ka keskkonnast tulenevat mõju üldplaneeringu elluviimisele.

KSH aruandes kirjeldatakse otsese ja kaudse, negatiivse ja positiivse mõju iseloomu, suurust, ulatust, esinemise tõenäosust ja kestust. Hindamise tulemusena tehakse ettepanekud negatiivse mõju vältimiseks ja/või leevendavate meetmete kasutamiseks kavandatava tegevuse elluviimisel. Hindamisel arvestatakse väljastpoolt planeeringuala tulenevate oluliste mõjudega ning mõjude kumuleerumisega.

Hindamisel kasutatakse üldtunnustatud meetodikaid, valides ning täpsustades töö käigus sobivaimaid hindamismeetodeid vastavalt vajadusele. Kindlasti kasutatakse kvalitatiivseid hindamismeetodeid (ekspertarvamused, konsultatsioonid jms), vajadusel kasutatakse ka hindamismaatrikseid. Tulenevalt üldplaneeringu kui strateegilise arengudokumendi täpsusastmest, teostatakse ainult vajadusel objektipõhine hindamine. Spetsiifilisi välitõid ja inventuure KSH käigus ei kavandata – KSH ja üldplaneeringu koostamise käigus viiakse läbi tööseminare nii kohaliku omavalitsuse kui teiste asjaosalistega ning kasutatakse olemasolevaid andmebaase (Maa-ameti geoportaal, EELIS, alal eelnevalt teostatud uuringud jne), planeeringuid, riiklike ja maakondlike strateegilisi arengudokumente ja muid allikaid. Töö teostamisel tehakse koostööd vallavalitsuse ametnike, kohalike elanike, planeerimisdokumendi koostajate ja keskkonnaekspertide vahel. Töö koostamisel võetakse arvesse asjaomaste asutuste, isikute ja avalikkuse ettepanekud ning tuuakse välja nendega arvestamise või mitteamestamise põhjendused.

Piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus

Riigipiiriülest keskkonnamõju üldplaneeringu elluviimisel ette näha ei ole. Juhul, kui planeerimisprotsessis ilmneb piiriülest keskkonnamõju, käsitletakse seda täpsemalt KSH raames.

Võimalik mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Luunja valla üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada Natura 2000 alade ja nende kaitse-eesmärkidega. Euroopa Komisjonile esitatud Natura 2000 võrgustiku linnu- ja loodusalade nimekiri kinnitati Vabariigi Valitsuse korraldusega 05.08.2004 nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” (RTL 2004, 111, 1758).

Luunja valla üldplaneeringu KSH raames hinnatakse võimalikku mõju Natura 2000 võrgustiku aladele esmalt läbi eelhindamise protsessi. Kui ilmneb, et üldplaneeringuga kavandatakse Natura 2000 võrgustiku ala(de) kaitse-eesmärkidele ebasoodsat keskkonnamõju avaldavat tegevust ja tegevuse üksikasjad on teada, viiakse läbi ka asjakohane hindamine. Vajadusel tuleb välja töötada selline planeeringulahendus, mis arvestab Natura 2000 alade kaitse-eesmärke.

8. KSH avalikustamise ajakava

Üldplaneeringu ja KSH menetlemine toimub üheaegselt, mis võimaldab arvestada võimalikult suures ulatuses üldplaneeringu elluviimisega kaasnedavad võimalikud keskkonnamõjud. Planeeringulahenduse lähteseisukohtade kujundamine, lahenduse koostamine ja avalikustamine toimuvad paralleelselt ja integreeritult KSH väljatöötamise kavatsuse ja aruande koostamisega, mistõttu on kogu menetlusse üheaegselt kaasatud nii planeeringu kui KSH eksperdid (töörühm). Tabelis 10 on kajastatud Luunja valla üldplaneeringu ja KSH protsessi orienteeruv ajagraafik.

Tabel 10. Luunja valla üldplaneeringu ja KSH protsessi orienteeruv ajagraafik.

Üldplaneeringu ja KSH etapp	Toimumise aeg/täitmine
ÜP ja KSH algatamine	27. juuni 2019
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse koostamine	mai-juuni 2021
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse kohta ettepanekute küsimine (koos avalikustamise teatega) ja täiendamine lähtuvalt ettepanekutest	juuli-september 2021
ÜP põhilahenduse ja KSH aruande eelnõu koostamine	juuni 2021-juuni 2022
ÜP ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek	juuli 2022
ÜP ja KSH aruande eelnõu avalik arutelu	august-september 2022
ÜP ja KSH aruande eelnõu kooskõlastamine ja arvamuse avaldamine asjaomaste asutuste ja isikute poolt, ÜP ja KSH aruande täiendamine	oktoober-detsember 2022
ÜP ja KSH aruande eelnõu esitamine vastuvõtmiseks Luunja Vallavolikogule (eeldatav vastuvõtmine)	jaanuar 2023
ÜP avalik väljapanek	veebruar-märts 2023
ÜP avalik arutelu	aprill-juuni 2023
ÜP esitamine rahandusministrile heakskiitmiseks (eeldatav heakskiit)	juuli-august 2023
Kehtestamine Luunja Vallavolikogu poolt	september 2023

9. Kasutatud allikad

Õigusaktid:

1. Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri. Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615.
2. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus, vastu võetud 22.02.2005.
3. Looduskaitse seadus, vastu võetud 21.04.2004.
4. Planeerimisseadus, vastu võetud 28.01.2015.
5. Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused. Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määrus nr 133.
6. Riigikaitse ehitise töövõime kriteeriumid, piirangute ruumiline ulatus ja andmed riigikaitse ehitise töövõimet mõjutavate ehitiste kohta. Kaitseministri 26.06.2015 määrus nr 16.
7. Suurte ülejutusalaadega siseveekogude nimistu ja nendel siseveekogudel kõrgveepiiri määramise kord. Keskkonnaministri 28.05.2004 määrus nr 58.

Muud allikad:

1. AB Artes Terrae OÜ, 2020. Peipsi, Pihkva ja Lämmijärve, Emajõe ning seotud jõgede kalda- ja veealade kasutamise uuring: Ida-Viru, Jõgeva, Tartu, Põlva ja Võru maakond.
2. Anne looduskaitseala kaitsekorralduskava 2015-2024, kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori poolt 2015.
3. Arold, I. 2005. Eesti maastikud. Tartu Ülikool Geograafia Instituut.
4. Eesti Entsüklopeedia (veebiversioon). Eesti Kliima.
http://entsyklopeedia.ee/artikkel/eesti_kliima (viimati vaadatud 28.05.2021)
5. Eesti Geoloogiateenistus. Eesti pinnase radooniriski kaart.
<https://gis.egt.ee/portal/home/> (viimati vaadatud, 27.05.2021)
6. Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030. Heaks kiidetud Riigikogu poolt 14.02.2007.
7. Eesti Statistikaamet, 2021.
<https://www.stat.ee/et> (viimati vaadatud 28.05.2021)
8. Eesti säästva arengu riiklik strateegia: Säästev Eesti 21. Heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse poolt 17.03.2005 ja Riigikogu poolt 14.09.2005.
9. EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem - Keskkonnaregister): Keskkonnaagentuur. Andmed seisuga 28.05.2021.
10. Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021. Kinnitatud Vabariigi Valitsuse protokollilise otsusega 07.01.2016.

11. Keskkonnaamet, 2020. Korduma kippuvad küsimused radooni kohta.
<https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/kiirgus/radoon/korduma-kippuvad-kusimused-radooni-kohta> (viimati vaadatud 28.05.2021)
12. Keskkonnaministeerium, 2020. Radoon.
<https://www.envir.ee/et/radoon> (viimati vaadatud 28.05.2021)
13. Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030. Heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse poolt 02.03.2017 korraldusega nr 62.
14. Kultuurimälestiste riiklik register, 2021.
15. Luunja valla arengukava aastateks 2019-2027. Kinnitatud 31.10.2019 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 57.
16. Luunja valla jäätmekava 2019-2025. Vastu võetud 20.12.2018 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 65.
17. Luunja valla koduleht, 2021.
<https://luunja.ee/> (viimati vaadatud 02.06.2021)
18. Luunja valla soojusmajanduse arengukava 2016-2026. Kinnitatud 27.10.2016 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 81.
19. Luunja valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2018-2029. Kinnitatud 25.10.2018 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 57.
20. Luunja valla üldplaneering. Kehtestatud 26.06.2008 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 8-1.
21. Luunja valla üldplaneeringu teemaplaneering „Tartu linna idapoolse ringtee teemaplaneering“. Kehtestatud 09.11.2010 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 39.
22. Luunja vallas Veibri külas asuvate Andrese ja Lillevälja tee 20 maaüksuste ala üldplaneering Andrese maaüksuse alal. Kehtestatud 16.02.2017 Luunja Vallavolikogu määrusega nr 8.
23. Maa-ameti geoportaal, 2021.
<https://geoportaal.maaamet.ee/> (viimati vaadatud 28.05.2021)
24. Maksu- ja Tolliamet, 2021. Ettevõtluse statistika kohalike omavalitsuste kaupa.
25. Marandi, A., Osjamets, M., Polikarpus, M., Pärn, J., Raidla, V., Tarros, S., Vallner, L., 2019. Põhjaveekogumite piiride kirjeldamine, koormusallikate hindamine ja hüdroteoloogiliste kontseptuaalsete mudelite koostamine. Eesti Geoloogiateenistus, Rakvere.
26. OÜ Hendrikson & Ko, 2019. Luunja valla üldplaneeringu ruumilise arengu analüüs. Töö nr 3198/18.
27. Raadi looduskaitseala kaitsekorralduskava 2016-2025.
28. Sadamaregister, 2021.

<https://www.sadamaregister.ee/sadamad> (viimati vaadatud 28.05.2021)

29. Statistikaamet, 2015. Rahvastikuprognosis kohaliku omavalitsusüksuste rühmades 2015-2030. Klasteranalüüs.
30. Tartu maakonnaplaneering 2030+. Kehtestatud 27.02.2019 Riigihalduse ministri käskkirjaga nr 1.1-4/29.
31. Tartumaa Omavalitsuste Liit, 2018. Tartumaa arengustrateegia 2040. Tartumaa Omavalitsuste Liit.
32. Üleriigiline planeering: Eesti 2030+. Vabariigi Valitsuse 30.08.2012 korraldus nr 368.